

Брюксел, 10 декември 2018 г.
(OR. en)

15086/18

CFSP/PESC 1150
COPS 470
CSDP/PSDC 712
COHOM 161
RELEX 1047

РЕЗУЛТАТИ ОТ РАБОТАТА

От: Генералния секретариат на Съвета

До: Делегациите

№ предх. док.: 14943/18

Относно: Жените, мирът и сигурността
– Заключение на Съвета (10 декември 2018 г.)

Приложено се изпращат на делегациите заключенията на Съвета относно жените, мира и сигурността, приети на 3662-рото заседание на Съвета от 10 декември 2018 г.

ЗАКЛЮЧЕНИЯ НА СЪВЕТА ОТНОСНО ЖЕНИТЕ, МИРА И СИГУРНОСТТА

СЪВЕТЪТ прие следните заключения:

1. Равенството между половете и правата на човека са в основата на европейските ценности и представляват самостоятелни приоритети, интегрирани във всички политики на Европейския съюз. Съветът припомня ангажиментите на Европейския съюз и неговите държави членки за цялостното прилагане на програмата за жените, мира и сигурността (ЖМС), която се състои от Резолюция 1325 на Съвета за сигурност на ООН и последващите я резолюции, с което се гарантира, че тя е напълно интегрирана във всички усилия на ЕС в подкрепа на устойчивия мир, сигурността, правата на човека, справедливостта и развитието, в контекста на сътрудничеството на ЕС с други регионални и международни организации, както е предвидено в Глобалната стратегия на ЕС. Това се осъществява чрез интегриране на аспекта на равенството между половете във всички политики на ЕС, включително сигурността, предотвратяването и разрешаването на конфликти, както и дългосрочното укрепване на мира. Във връзка с това ЕС и неговите държави членки подкрепят изпълнението на програмата за ЖМС в рамките на ООН.
2. Съветът приветства новия стратегически подход на ЕС по въпросите на жените, мира и сигурността (стратегически подход на ЕС по въпросите на ЖМС), който се основава на и заменя цялостния подход от 2008 г. за прилагането от страна на ЕС на Резолюции 1325 и 1820 относно жените, мира и сигурността. В стратегическия подход на ЕС по въпросите на ЖМС се изтъква, че са необходими конкретни ангажименти и действия, както и ангажиране, овластяване, защита и подкрепа на жените и момичетата, за да се постигне устойчив и траен мир и сигурност като неделими компоненти на правата на човека и устойчивото развитие, в съответствие с Програмата до 2030 г. за устойчиво развитие и нейните цели за устойчиво развитие, както и с Европейския консенсус за развитие. Освен това Съветът приветства подхода, възприет в програмата за ЖМС, за справяне със свързаното с конфликти сексуално насилие като част от постоянен порочен кръг от основани на пола уязвимости и насилие, тясно свързани с трайни състояния на неравенство и още по-масови посегателства върху равенството между половете, човешките права на жените и момичетата, включително насилие онлайн, насилие чрез цифровите технологии и в киберпространството.

3. Съветът потвърждава отново, че програмата за ЖМС трябва да се прилага във всички външни дейности на ЕС и като такава тя е важен елемент от интегрирания подход към външните конфликти и кризи, като се имат предвид предизвикателствата, набелязани в глобалното проучване на ООН по Резолюция 1325. Съветът припомня ангажимента на Европейския съюз и неговите държави членки да продължат да използват анализ на равенството между половете, да събират необобщени данни (които включват, но не са ограничени до пол, възраст и увреждане) и да интегрират аспектите на равенството между половете като ключова стратегия, заедно с баланса между половете и специфични действия за постигане на равенство между половете и овластяване на жените, във всички съответни политически рамки, включително в областта на външната политика и политиката на сигурност, развитието, търговията, финансите, хуманитарната помощ, миграцията, правосъдието и образованието, както и предотвратяването и противодействието на свързания с насилие екстремизъм и тероризма.
4. В стратегическия подход на ЕС по въпросите на ЖМС са набелязани действия по ключови области на превенция, закрила, помощ и възстановяване, както и по линия на двата общи хоризонтални аспекта: интегрирането на принципа на равенството между половете и участието. Тези действия са свързани и се подсилват взаимно. Съветът приветства и факта, че многообразието и взаимнопресичащите се елементи на идентичностите се отчитат в стратегическия подход на ЕС по въпросите на ЖМС, включително акцента, който се поставя върху неговото всеобщо осъществяване за благото на всички. В този контекст е важно да продължи ангажирането на мъжете и момчетата като позитивни фактори за промяна.
5. Съветът потвърждава, че прилагането на стратегическия подход на ЕС по въпросите на ЖМС следва да бъде постигнато чрез политическа и дипломатическа работа на ръководителите на ЕС, така че на жените да се осигури възможност за равнопоставено и съдържателно участие във всички външни дейности на ЕС, не само по свързани с правата на жените въпроси, а във всички действия, включително по въпросите на мира и сигурността.

6. Съветът отново потвърждава, че целта на програмата за ЖМС е да се гарантира, че правата, дейната роля и защитата на жените и момичетата се спазват и отстояват преди, по време на и след конфликт. Програмата за ЖМС е всеобщо приложима и поради това трябва да се прилага в рамките на Европейския съюз и неговите държави членки, както и във външната дейност, за да могат действията да бъдат последователни, да вдъхват доверие и да имат значимо въздействие. Това ще бъде постигнато чрез интегриране на аспекта на равенството между половете и участието на жените във всички дейности — от анализ на конфликтите до последващите действия, включително улесняване на диалога, посредничество, мирни преговори и други инструменти за предотвратяване и разрешаване на конфликти. То ще бъде постигнато и чрез прилагане на конкретни мерки, включително обучение на военни и полицейски сили, насочени към равенството между половете и овластяването на жените и момичетата.
7. Съветът припомня, че за изпълнението на програмата за ЖМС отговарят държавите членки, както и всички други участници от ЕС, включително Европейската служба за външна дейност (ЕСВД), делегациите на ЕС, главният съветник на ЕСВД по въпросите на равенството между половете и ЖМС, службите на Комисията, специалните представители на ЕС, както и мисиите и операциите по линия на общата политика за сигурност и отбрана (ОПСО), което е от решаващо значение за утвърждаването и прилагането на стратегическия подход на ЕС по въпросите на ЖМС. Важно е стратегическият подход на ЕС по въпросите на ЖМС да се изпълнява от субекти, поддържащи връзки с ЕС, например изпълнители или организации, финансирани от Европейския съюз. Съветът изтъква, че е важно стратегическият подход на ЕС по въпросите на ЖМС да намери отражение в разработването на националните планове за действие на държавите членки.
8. Съветът приветства взаимното допълване и полезните взаимодействия между плана за действие на ЕС относно равенството между половете (GAP II) и стратегическия подход на ЕС по въпросите на ЖМС. Съветът подчертава, че и стратегическият подход на ЕС по въпросите на ЖМС, и GAP II са значими политически рамки за премахването на всички форми на дискриминация и насилие, от които страдат жените и момичетата. Освен това Съветът насърчава ЕСВД и службите на Комисията да продължат да проучват опростени, лесно приложими и ефективни методи за измерване, мониторинг, оценяване и докладване на напредъка в тази област.

9. Съветът очаква и съставянето на ясен, конкретен, измерим и постижим план за действие до първото тримесечие на 2019 г. за целите на ефективното изпълнение и утвърждаване на стратегическия подход на ЕС по въпросите на ЖМС. Този план за действие следва да бъде съгласуван с GAP II.
10. Съветът приветства факта, че се предвижда укрепване и създаване на партньорства и сдружения с други международни, многостранни и регионални организации, по-специално предложението за създаване на формализирани платформи за сътрудничеството на всички равнища. Тези платформи следва да включват създаването на подходящи форуми за обмен на опит и добри практики и за подпомагане на взаимодействието между практикуващите специалисти, включително съветници по въпросите на равенството между половете и звена за контакти по въпросите на ЖМС, както и подкрепа за съществуващите мрежи на жените посредници за ефективно и устойчиво прилагане на стратегическия подход на ЕС по въпросите на ЖМС.
11. Съветът отбелязва със задоволство приобщаващия процес на съставяне и изготвяне на стратегическия подход на ЕС по въпросите на ЖМС — чрез диалог със службите на Комисията, държавите — членки на ЕС, съветници по въпросите на равенството между половете от мисиите и операциите по линия на ОПСО, партньори от гражданското общество, представители на академичните среди и други многостранни и регионални партньори. Този вид приобщаващ подход следва да се запази като стандартна работна практика и при бъдещите процеси на подготовка.
12. Съветът подчертава значението на тясната ангажираност и сътрудничество с трети държави и партньори и с гражданското общество, включително местни, регионални и международни организации на гражданското общество, местни активисти и организации за защита на правата на жените, на всички етапи от изпълнението на стратегическия подход на ЕС по въпросите на ЖМС и през целия цикъл на политиката — от разработването до оценката. Това сътрудничество следва да се осъществява по приобщаващ и обективен начин.
13. Съветът приканва върховния представител да представи отчет за дейностите и напредъка на неформалната група на ЕС по въпросите на жените, мира и сигурността, както и относно най-ефективните начини и конкретни стъпки за постигане на общите цели на ЕС по отношение на равенството между половете и овластяването на жените и за цялостното изпълнение на програмата за ЖМС.

**ЕСВД, ноември 2018 г.
Стратегически подход на ЕС по въпросите на жените, мира и сигурността
2018 г.**

Резюме

Стратегическият подход на ЕС по въпросите на жените, мира и сигурността беше изготвен по искане на държавите членки на Европейския съюз и координиран от Европейската служба за външна дейност (ЕСВД) в консултация с всички съответни заинтересовани страни на равнището на институциите на ЕС. Той е израз на непрестанните усилия и ангажираност на ЕС за ефективното изпълнение на Резолюция 1325 на Съвета за сигурност на ООН относно жените, мира и сигурността (ЖМС) и последващите резолюции — относно равенството между половете и овластяването на жените. Стратегическият подход на ЕС обединява експертния опит, добрите практики и поуки, извлечени в тази област, и е предназначен да захранва всички етапи на работата, което ще доведе до по-конкретни и цялостни действия за укрепване и осъществяване на програмата за ЖМС, както във вътрешен план, така и във всички външни отношения на ЕС. Той също така демонстрира как въпросите на ЖМС се подкрепят от всички политически рамки на ЕС в областта на равенството между половете.

Равенството между половете е принцип, който се спазва в работата на всички институции на ЕС във всичките им вътрешни и външни дейности и е интегриран в различните етапи на политиките, стратегиите, плановете за действие и проектите на ЕС за развитие, хуманитарна помощ, образование, миграция и др.

Стратегическият подход на ЕС разбира равенството между половете и овластяването на жените като предпоставка за справяне с целия цикъл на конфликт (предотвратяване, управление и решаване); в него се анализират дейностите на ЕС и се дават примери, като също така се определят средствата за най-ефективно осъществяване на програмата за ЖМС.

Стратегическият подход на ЕС осигурява здрава основа за осъществяване на равенство между жените и мъжете — една от основните ценности на Европейския съюз, чрез ангажиране, овластяване, защита и подкрепа за жените и момичетата за постигане на мир и сигурност.

Стратегическият подход на ЕС подчертава важността на лидерството и дейната роля на жените във всички области на политиката и планирането във връзка с мира и сигурността. Целта му е да се гарантира, че жените и момичетата, произхождащи от различни именящи се среди, имат право да участват равнопоставено и съдържателно в предотвратяването и решаването на конфликти, както и в предотвратяването на свързано с конфликти насилие, включително всички форми на сексуално и основано на пола насилие. Освен това стратегическият подход на ЕС ангажира мъжете и момчетата като положителни фактори за промяна, с което се отчита необходимостта да се разгледат и трансформират свързаните с пола стереотипи и механизми на социално изключване.

В първата част на документа са изложени основните принципи на стратегическия подход на ЕС спрямо програмата за ЖМС. Подчертана е универсалността на въпросите на ЖМС и задължителният им характер, т.е. да бъдат прилагани от всички участници от ЕС и от всички държави членки, както и във всички взаимодействия с държави извън ЕС. Там са установени също и основополагащите компоненти на интегрирането на принципа за равенство между половете и на участието, превенцията, закрилата, помощта и възстановяването в тази област. Централното място на анализа от гледна точка на половете, както и на интегрирането на перспективата на половете във всички сфери е изрично подчертано, наред с укрепването на нормативната уредба на ЕС за пълно равенство между мъжете и жените.

Във втората част се набелязват конкретни области, в които е необходимо засилено прилагане на програмата за ЖМС, сред които са укрепването на местната, националната и регионалната ангажираност, изграждане на капацитет и обучение, както и процедури за наблюдение, оценка и отчитане.

От основно значение са следните аспекти на стратегическия подход на ЕС:

- Акцент върху лидерството, правата и дейната роля на жените във всички области на политиката и планирането, свързани с мира и сигурността, като се признават ролите, които жените, мъжете, момичетата и момчетата с произход от различни именящи се среди играят в постигането на мира и равенството между половете и в предотвратяването и разрешаването на конфликти, както и в предотвратяването на всички форми на насилие, включително на сексуалното и основаното на пола насилие. Това се отнася за процесите на осигуряване на мира и вземане на решения във всички външни инструменти на ЕС, включително мисиите и операциите по линия на ОПСО, както и всички области на политиката.
- Ангажимент за анализиране и справяне със свързаните с пола първопричини за конфликтите и за неравенството между половете в рамките на ЕС и извън него, още от самото начало на планирането на всички външни действия на ЕС.
- Пълната подкрепа (политическа и финансова) за местни, национални и международни организации на гражданското общество (ОГО), включително женски групи и местни активисти, които спомагат за изграждането на мира, оспорването на нормите, свързани с насилие на основата на пола, и за предотвратяване на сексуалното и основаното на пола насилие, ще бъде от основно значение за успех на ЕС в тази област. Това включва ангажимент на ЕС с ОГО, в които жените заемат ръководни функции, имат определяща роля в изготвянето на стратегии, насърчават ангажираността на местно равнище и допринасят за изграждане на капацитет на национално равнище.
- Ангажимент за систематично включване на проблематиката за равенството между половете, въз основа на анализ на основата на пола, във всички сфери и дейности в областта на мира и сигурността, включително всички политически и стратегически диалози, диалози по въпросите на правата на човека, всички свързани с това политически формулировки и процеси на вземане на решения, научни изследвания, анализи и оценки, планиране и осъществяване, както и съответните процеси за наблюдение, оценка и докладване.

- Равенството между половете е основна цел на всички външни действия на ЕС, включително, но не само, развитието, предотвратяването и борбата с водещия до насилие екстремизъм и с тероризма, както и миграцията.
- Системното интегриране на перспективата за равенството между половете във всички интервенции/механизми на ЕС за предотвратяване на конфликти и изграждане на мира, както и в изискванията на ЕС за партньорите при изпълнението. Да се гарантира, че потенциално различното положение, опит и нужди на жените и мъжете, момичетата и момчетата с произход от различна среда се вземат под внимание по време на целия цикъл на проекта.

По този начин стратегическият подход на ЕС поставя програмата за ЖМС в центъра на целия спектър на общата външна политика и политика на сигурност на ЕС в качеството ѝ на основен инструмент, с който се гарантира, че правата, дейната роля и закрилата на жените и момичетата се спазват и отстояват по всяко време, и се потвърждава, че на жените от всички възрасти се осигурява съдържателна и равноправна роля в процеса на вземане на решения по време на всички етапи на предотвратяването на конфликти, възстановяването и изграждането на мира и възстановяването след конфликт.

Въведение

1. Равенството между мъжете и жените е една от основополагащите ценности на ЕС съгласно Договорите на ЕС и Хартата на основните права на ЕС¹, която специално забранява всяка форма на дискриминация. В плана за действие относно равенството между половете за периода 2016—2020 г. (GAP II²) се посочва, че ЕС трябва да насърчава равенството между мъжете и жените във всичките си дейности и да гарантира, че това изискване се прилага във всички области на политиката. В Пекинската платформа за действие (1995 г.³) се посочва, че балансираното участие на жените и мъжете и интегрирането на гледната точка за равенството между половете са от ключово значение за постигане на равенство между половете. Конвенцията за премахване на всички форми на дискриминация по отношение на жените⁴ предоставя основата за реално постигане на равенство между жените и мъжете, като се гарантира, че жените имат равнопоставен достъп и равни възможности в политическия и обществения живот, както и в сферата на образованието, здравеопазването и заетостта. Политиката на ЕС за осъществяване на програмата за жените, мира и сигурността (програмата за ЖМС⁵) на световно, регионално и национално равнище е в пълно съответствие с ценностите и задълженията, предвидени в тези инструменти.

¹ Харта на основните права на Европейския съюз (2012/С 326/02), (ОВ С 326, 26.10.2012 г., стр. 391).

² Равенство между половете и овластяване на жените: преобразяване на живота на момичетата и жените посредством външните отношения на ЕС за периода 2016–2020 г. (SWD (2015) 182 final), 21 септември 2015 г. (План за действие на ЕС относно равенството между половете за периода 2016–2020 г.“ — GAP II) В GAP II са посочени изискванията за изпълнение на ангажиментите на ЕС по отношение на равенството между половете и овластяването на жените в държавите партньори и във всички външни отношения на ЕС. Той обхваща дейности на Комисията и на Европейската служба за външна дейност (ЕСВД) с участието на държави партньори, особено в развиващи се и съседни държави и държавите от процеса на разширяване, включително намиращи се в нестабилни, следконфликтни и извънредни ситуации, както и действия, предприети от държавите — членки на ЕС.

https://ec.europa.eu/europeaid/sites/devco/files/150921_final_swd_gap.pdf

³ Четвърта световна конференция на ООН за жените: действие на ООН за равенство, развитие и мир през 1995 г. Декларация от конференцията: Пекинска декларация и платформа за действие.

⁴ Резолюция на ООН 34/180, приета през 1979 г. от Общото събрание на ООН.

⁵ Според неформалната работна група на ЕС по въпросите на жените, мира и сигурността, когато се прави позоваване на работата по програмата за ЖМС, се включват следните резолюции на Съвета за сигурност на ООН: 1325 (2000), 1820 (2009), 1888 (2009), 1889 (2010), 1960 (2011), 2106 (2013), 2122 (2013), 2242 (2015), 2272 (2016) и 2331 (2016).

2. В Глобалната стратегия за външната политика и политиката на сигурност на ЕС (Глобалната стратегия⁶) се потвърждава, че ЕС признава и ще утвърждава ролята на жените в усилията за изграждане на мира, включително необходимостта от лидерство на жените, от прилагането на резолюциите на Съвета за сигурност на ООН относно ЖМС до подобряване на вътрешния баланс между половете в рамките на ЕС. Глобалната стратегия също така има за цел да се увеличи участието на жените в определянето на външната политика. Освен това Европейският съвет постигна съгласие, че въпросите на ЖМС, наред с равенството между половете и овластяването на жените, следва да продължат да бъдат интегрирани във всички области на политиката при осъществяването на Глобалната стратегия. Това включва областите на сигурността и отбраната, инвестиране в устойчивостта на държавите и общества и разработване на интегриран подход към конфликтите и кризите⁷.

⁶ Съвет на Европейския съюз. Глобална стратегия за външната политика и политиката на сигурност на Европейския съюз (10715/16), 28.6.2016 г.

⁷ Интегрираният подход е въведен в Глобалната стратегия на ЕС. ЕСВД (юни 2016 г.). „Обща визия, общи действия: по-силна Европа — Глобална стратегия за външната политика и политика на сигурност на Европейския съюз“.

3. В Европейския консенсус за развитие⁸ ЕС и неговите държави членки оценяват жените и момичетата като основни носители на развитие и промяна, включително ролята им за изграждането на мира, решаването на конфликтите и хуманитарните действия. По същия начин в Европейския консенсус относно хуманитарната помощ⁹ се изтъква значението на интегрирането на свързаните с равенството между половете съображения в хуманитарната помощ и се признава, че активното участие на жените в хуманитарната помощ е от съществено значение, както и че ЕС се ангажира да насърчава това участие. В Консенсуса относно хуманитарната помощ се заявява още, че стратегиите за закрила срещу сексуално и основано на пола насилие трябва да бъдат включени във всички аспекти на хуманитарната помощ. Освен това в Консенсуса за развитие¹⁰ е заявен ангажимент, че ЕС и неговите държави членки ще разгледат всички аспекти, свързани с предотвратяването и реагирането на прояви на сексуално насилие и насилие, свързано с пола, в конфликтни и следконфликтни ситуации, и ще подкрепят жените като положителен фактор в предотвратяването и разрешаването на конфликти, в мерките за помощ и възстановяване и в изграждането на устойчив мир. И накрая, в Консенсуса за развитие се утвърждава, че ЕС и неговите държави членки ще гарантират, че принципът за равенство между половете е системно интегриран във всички политики. Това ще спомогне за постигане на целите на Програмата до 2030 г. за устойчиво развитие¹¹ и целите за устойчиво развитие (ЦУР), включително ЦУР 5 относно равенството между половете и ЦУР 16 относно мирните и приобщаващи общества. Въз основа на всички тези ангажименти ЕС ще повиши усилията си за постигане на равенство между половете и овластяване на жените, например чрез гарантиране и осигуряване на влиятелно и активно участие на жените и женските организации в процеса на вземане на решения.

⁸ „Новият европейски консенсус за развитие – нашият свят, нашето достойнство, нашето бъдеще“, съвместно изявление на Съвета и на представителите на правителствата на държавите членки, заседаващи в рамките на Съвета, Европейския парламент и Европейската комисия (ОВ С 210, 30.6.2017 г., стр. 1) (Европейски консенсус за развитие). В Европейския консенсус за развитие равенството между половете и овластяването на жените се определят като изключително важен хоризонтален въпрос на сътрудничеството на ЕС за развитие. Програмата до 2030 г. поставя категорично равенството между половете в центъра на целите за устойчиво развитие (ЦУР) не само посредством двете отделни ЦУР 5 — относно равенството между половете, и ЦУР 16 — относно мирните общества, но и като хоризонтален елемент с централно значение за осъществяването на всичките 17 ЦУР.

https://ec.europa.eu/europeaid/sites/devco/files/european-consensus-on-development-final-20170626_en.pdf

⁹ Съвместно изявление на Съвета и представителите на правителствата на държавите членки, заседаващи в рамките на Съвета, на Европейския парламент и на Комисията: Европейски консенсус за развитие (2008/С 25/01), 30.1.2008 г.

¹⁰ Вж. бележка под линия 8.

¹¹ Общо събрание на ООН, „Да преобразим света: програма до 2030 г. за устойчиво развитие“, 21 октомври 2015 г., А/RES/70/1.

Разбиране на програмата за жените, мира и сигурността (ЖМС)

4. Новият стратегически подход на ЕС по въпросите на ЖМС (оттук нататък „Стратегическият подход“) съдържа основните принципи и приоритети на политиката на ЕС по въпросите на ЖМС, нейните общи цели, общи определения и общия подход на ЕС за нейното изпълнение. Това гарантира съгласуваност между и в рамките на различните инструменти за външна дейност на ЕС, както и последователност във външните действия, например предотвратяване на конфликти, управление на кризи и следконфликтно възстановяване и развитие. Освен това Стратегическият подход осигурява насоки за това как да се гарантира, че външната дейност на ЕС е напълно съобразена с всеобхватната рамка на политиката на ЕС по отношение на равенството между половете, овластяването на жените и сферата на ЖМС. В прилагането му са включени всички имащи отношение участници от ЕС: върховният представител/заместник-председател на Европейската комисия, подпомаган от Европейската служба за външна дейност (ЕСВД) (включително делегациите на ЕС); съответните служби на Европейската комисия; мисиите и операциите по линия на общата политика за сигурност и отбрана (ОПСО); и специалните представители на ЕС. В допълнение от всички участници, с които ЕС поддържа връзки, например изпълнителите по договори, финансираните от ЕС организации и партньорите по изпълнението, се очаква да спазват Стратегическия подход във възможно най-голяма степен.

5. Програмата за ЖМС, съставена от Резолюция 1325 (2000) на Съвета за сигурност на ООН и последващите я резолюции¹², разширява обхвата на традиционната политика за сигурност, като откроява значението на измерението на равенството между половете в областта на мира и сигурността. В това си качество тя изпълнява и действа като катализатор за важна промяна в начина, по който сигурността и мирът следва да бъдат постигнати и поддържани. Това се отнася не само за защитата на жените и момичетата от свързано с конфликти насилие, но и за правото на жените да участват в процесите на вземане на решения. В програмата за ЖМС се подчертава, че равенството между половете е залегнало в основата на въпросите на мира и сигурността, и че аспектите, свързани с пола, са от съществено значение за мира и сигурността. Освен това се посочва, че справянето с първопричините за насилието, основано на пола, е от решаващо значение за предотвратяването на конфликти.
6. Програмата за ЖМС се стреми да обхване всички аспекти на връзката между въпросите на равенството между половете и конфликтите, но значението ѝ не се ограничава до конфликтните ситуации. Целта на програмата е да се гарантира, че правата, дейната роля (agency)¹³ и защитата на жените и момичетата се спазват и отстояват преди, по време на и след конфликт, както и че на жените от всички възрасти се осигурява съдържателна и равноправна роля в процеса на вземане на решения по време на всички етапи на установяването и изграждането на мира. Ето защо програмата за ЖМС заема централно място в пълния спектър на общата външна политика и политика на сигурност на ЕС¹⁴.

¹² Когато се прави позоваване на работата по програмата за ЖМС в рамките на прилагането на новия стратегически подход на ЕС по въпросите на ЖМС, се включват следните резолюции на Съвета за сигурност на ООН: 1325 (2000), 1820 (2009), 1888 (2009), 1889 (2010), 1960 (2011), 2106 (2013), 2122 (2013), 2242 (2015), 2272 (2016) и 2331 (2016).

¹³ Световната банка определя дейната роля (agency) като способността на дадено лице (или група) да прави реален избор и да превръща този избор в желаните резултати. Дейната роля може да се разбира като процес, чрез който жените и мъжете използват даденостите си и се възползват от икономическите възможности за постигане на желаните резултати. Насърчаване дейната роля на жените, <http://siteresources.worldbank.org/INTWDR2012/Resources/7778105-1299699968583/7786210-1315936222006/chapter-4.pdf>

¹⁴ Като включва, но не само, ранното предупреждение, предотвратяването на конфликти, посредничеството, решаването на конфликти и помирението, реагирането при кризи и последващото стабилизиране, изграждането на държавни структури и реформирането на сектора на сигурността, разоръжаването, неразпространението и контрола на оръжията, поддържането, възстановяването и изграждането на мира, предотвратяването и противодействието на свързания с насилие екстремизъм и на тероризма, хуманитарната помощ и помощта за развитие, както и политическата ангажираност в ситуации на конфликт и нестабилност.

7. Програмата за ЖМС е всеобщо приложима и поради това трябва да се прилага от всички участници от ЕС и от всички държави членки, както и в рамките на взаимоотношенията с държави извън ЕС. Този ангажимент трябва да се зачита и изпълнява последователно и в контекста на двустранното сътрудничество и на международните форуми. Подкрепата както за вътрешното, така и за външното измерение на програмата за ЖМС е необходима, за да бъде вътрешната и външната политика на ЕС съгласувана, а оттам и за да бъде надеждна и въздействаща външната дейност на ЕС. Програмата за ЖМС ще се реализира чрез интегриране на свързаните с пола аспекти във всички анализи в областта на мира и сигурността и последващите действия и чрез прилагане на специфични мерки в подкрепа на равенството между половете и овластяването на жените и момичетата.
8. В програмата за ЖМС се призовава за систематично включване на свързаните с пола съображения във въпросите, свързани с мира и сигурността. В нея се разглежда значението на съдържателното и равнопоставено участие на жените във всички форми на предотвратяване на конфликти, а не само в пряко свързаните с жените и с равенството между половете. Това включва разрешаването на конфликти, посредничеството, изграждането и поддържането на мира, хуманитарните действия и възстановяването след конфликти, включително демобилизацията, разоръжаването и реинтеграцията, както и реформирането на сектора за сигурност. В програмата за ЖМС се подчертава и необходимостта от превенция и защита на жените и момичетата от сексуално и основано на пола насилие. Счита се, че сексуалното насилие може да представлява военно престъпление, престъпление срещу човечеството или геноцид (съгласно Римския статут на Международния наказателен съд¹⁵). Поради това в програмата за ЖМС се поставя акцент върху правото на правосъдие и обезщетение, което имат жертвите на сексуално и основано на пола насилие, и се изтъква, че е важно да се сложи край на безнаказаността за тези престъпления. Освен това с програмата на всички пострадали от сексуално насилие лица, включително на родените вследствие на изнасилване деца, се дава правото на достъп до пълна здравна информация и здравни услуги. Това включва достъп до репродуктивно здравеопазване, правосъдие и обезщетения, както и правото на безопасност и недопускане на ревиктимизация, отхвърляне или изключване от общността.

¹⁵ Римски статут на Международния наказателен съд. Римският статут е приет на 17 юли 1998 г. от Дипломатическата конференция на пълномощните представители под егидата на ООН при създаването на Международния наказателен съд. В сила е от 1 юли 2002 г.

9. Въпреки че цялостният подход на ЕС при изпълнението на Резолуции 1325 и 182016 на Съвета за сигурност на ООН е успешен и е повишил вниманието на ЕС към равенството между половете в усилията му за предотвратяване и разрешаване на конфликти и управление на кризи, все още предстои много работа чрез: сериозния ангажимент на равнище висши ръководители в ЕС, съдържателното участие на жените в тези процеси, както и системното интегриране на принципа за равенството между половете във всички области на политиката. Например, все още не е постигната целта всички държави — членки на ЕС, да разполагат с национален план за действие (НПД), предназначен за реализиране на вътрешните и външните измерения на програмата за ЖМС, с отпуснат специален бюджет и с предвиден парламентарен надзор. Освен това като приоритетни области за засилено действие продължават да се разглеждат ключови области на политиката за външно действие, сред които предотвратяването и противодействието на свързания с насилие екстремизъм, борбата с тероризма и общите въпроси, свързани с миграцията.
10. Ролите, които изпълняват в обществото много жени, по-специално младите жени, продължават да са ограничени. Въпреки че сигурността и безопасността на жените продължават да са ключови цели, изключителното внимание, съсредоточено върху защитата, води до потенциално засилване на възприемането на жените и момичетата изключително като пасивни жертви на конфликт и до пренебрегване на свързаните с пола първопричини за насилието. Колкото и да е важно да се признава и обръща внимание на диференцираните преживявания на жените и момичетата по време на конфликт, включително сексуално насилие и основано на пола насилие, извънредно важно е да се подкрепя тяхната работа за изграждането на мира и включването им като участници и фактори за осигуряването на мира. Жените обаче не следва автоматично да се възприемат като миротворци, тъй като те имат различни роли в конфликтите и е възможно да бъдат също бойци и извършители на насилие. Необходим е диференциран подход към конфликтите.

¹⁶ Цялостен подход за прилагане от страна на ЕС на Резолуции 1325 и 1820 на Съвета за сигурност на ООН относно жените, мира и сигурността (15671/1/08 REV 1), 1 декември 2008 г. (цялостен подход за прилагане от страна на ЕС на Резолуции 1325 и 1820 на СС на ООН относно ЖМС)

11. Макар крайната отговорност за изпълнението на програмата за ЖМС да е на държавите — членки на ЕС, всички участници от ЕС, включително делегациите, играят важна роля, в съответствие със стратегическия подход на ЕС по въпросите на ЖМС.
12. Този документ се основава на опита и поуките, извлечени от цялостния подход за прилагане от страна на ЕС на Резолюции 1325 и 1820 на СС на ООН относно ЖМС, както и на извлечените поуки и натрупания опит на държавите — членки на ЕС, партньорите и организациите на гражданското общество.
13. ЕС е решен да продължи да действа като световен лидер по отношение на пълното прилагане на програмата за ЖМС. Той е също така ангажиран с анализирането на свързаните с пола първопричини за конфликтите и първопричините за неравенството между половете, както и с улесняването и подкрепата за трансформиране на нормите, които подхранват конфликти и неравенство между половете.

Основни цели и изисквания

14. Стратегическият подход на ЕС по въпросите на ЖМС подчертава важността на лидерството и дейната роля на жените във всички области на политиката и планирането във връзка с мира и сигурността. Той гарантира, че жените и момичетата, произхождащи от различни среди, имат право да участват равноправно и по същество в предотвратяването и разрешаването на конфликти, както и в предотвратяването на свързано с конфликт насилие, включително всички форми на сексуално и основано на пола насилие. Освен това стратегическият подход на ЕС по въпросите на ЖМС ангажира също мъжете и момчетата като положителни фактори за промяна, с което се отчита необходимостта да се разгледат и трансформират свързаните с пола стереотипи и механизми на социално изключване.
15. ЕС ще утвърждава и защитава пълноценното осъществяване на всички човешки права за всички жени и момичета и ще работи за овластяването на жените и момичетата в съответствие със своите ценности и принципи. Този компонент е неотменимо присъщ на въпросите на мира, сигурността, правата на човека и устойчивото развитие, а също и в контекста на Програмата до 2030 г. за устойчиво развитие и нейните цели за устойчиво развитие.

16. Това включва:

- а) Изтъкване, че равенството между половете, правата на човека и съдържателното и равнопоставено участие на жените е централна цел в рамките на цялостната външна дейност на ЕС. Това включва разбиране и преодоляване на структурните неравенства в планирането и ангажиране на мъжете и момчетата, както и на жените и момичетата в процесите на планиране, вземане на решения, прилагане, наблюдение и оценка.
- б) Насърчаване и подпомагане на изграждането и поддържането на политическа воля и ангажираност за прилагане на програмата за ЖМС в държави извън ЕС, с които работят ЕС и неговите държави членки.
- в) Постоянни усилия да се разберат причините за насилието и дискриминацията срещу жените и за намаляване на всички форми на насилие и дискриминация срещу жени и момичета в рамките на ЕС и извън него, като същевременно се набляга върху дейната роля на жените вместо ролята им на жертви като първа стъпка към привличане за съдържателно и равнопоставено участие на жените, намиращи се в нестабилни условия.
- г) Насърчаване на премахването на всички вредни практики, по-специално гениталното осакатяване на жени, които представляват тежко нарушение на правата на човека и посегателство върху физическата неприкосновеност на жената, както и детските, ранните и принудителните бракове¹⁷.
- д) Гарантиране на подходящо и достъпно финансиране за инициативи за предотвратяване на конфликти и изграждане на мира в целия свят, включително за дългосрочни подходи към преобразуване на конфликти.

¹⁷ Отнася се към целта за устойчиво развитие / ЦУР 5.3.

- е) Гарантиране на съдържателното и равнопоставено участие на жените в мирния процес и процеса на вземане на решения в контекста на всички външни инструменти на ЕС, както и в рамките на мисиите и операциите по линия на ОПСО, като същевременно се избягват свързани с пола стереотипни очаквания относно ролите на мъжете и жените.
- ж) Създаване на общо за ЕС разбиране и план за приоритетите относно ЖМС и областите, заемащи централно място, въз основа на основните възможности и предизвикателства във връзка с прилагането, ангажираността и лидерството. Стратегическият подход се стреми към съгласуваност, полезни взаимодействия и взаимно допълване между изпълнителните структури на равнище ЕС и държави членки, включително при изпълнението на плана за действие на ЕС относно равенството между половете за периода 2016—2020 г. (GAP II¹⁸).
- з) Подкрепа и съдействие за работата на главния съветник на ЕСВД по въпросите на пола и изпълнението на Резолюция 1325 на СС на ООН, за да се осигури действителен принос за и координация на прилагането на стратегическия подход на ЕС по въпросите на ЖМС.
- и) Насърчаване на ангажираността по отношение на положителните модели на мъжественост¹⁹ и подкрепящи действия, с които да се противостои на свързаните с пола стереотипи.
- й) Инвестиране в отчитащи аспектите на пола работа за изграждането на мира с участие на младежта²⁰, съсредоточено както върху младите жени, така и върху младите мъже. Насърчаването на положителни и зачитащи равенството между половете ненасилнически модели на мъжественост — важна стъпка към утвърждаването на мирни и приобщаващи общества. Младостта е ключов етап, в който се оформя самосъзнанието на младите хора, като семейството, по-възрастните хора, учители и възпитатели, религиозни лидери и връстници — всички оказват голямо влияние.

¹⁸ Както и продължаването на GAP II след окончателната оценка на изпълнението на GAP II (съгласно заложеното в самия GAP II изискване), която ще послужи за основа на продължаването на GAP II.

¹⁹ Понятието „положителни модели на мъжественост“ означава поведение и модели, с които се разширява стереотипният образ на мъжествеността, включващ характеристики като например твърд, склонен към насилие или неемоционален. Положителните модели на мъжественост допринасят за разрушаване на свързаните с пола стереотипи и по този начин и за премахване на неравенството между половете в социалните структури.

²⁰ Резолюции 2250 (2016) и 2419 (2018) на СС на ООН относно жените, мира и сигурността

- к) Предоставяне на прозрачна и приобщаваща политическа и финансова подкрепа за организациите на гражданското общество по места, включително местни женски организации, движения и инициативи, чиято цел е изграждането на мира; преодоляване на свързаните с пола и благоприятстващи насилието норми по начин, съобразен с потребностите на участниците от гражданското общество и съответните бенефициери.
- л) Активно ангажиране на организациите на гражданското общество, включително женски правозащитни организации и местни и международни женски сдружения, през целия цикъл на политиката (от разработването до оценката), а не само като „отчитане на дейност“ за целите на провеждането на консултации или прилагане.
- м) Увеличаване на подкрепата за идентифициране и преодоляване на свързаните с пола фактори за поява на нестабилност и насилие и за въоръжени конфликти. Към днешна дата изследванията относно равенството между половете и изграждането на мира са съсредоточени предимно върху свързаните с пола последствия от придружени с насилие конфликти, но сравнително малко внимание е отделено на свързаните с пола фактори и първопричини за проявите на насилие и въоръжените конфликти. Пример за това е основното разбиране за това как свързаните с пола норми и роли се вписват в даден конфликт, както и по-задълбоченото разглеждане на взаимодействието между различните взаимнопресичащи се елементи на идентичността, например възраст, раса, етническа принадлежност, националност, социална класа, сексуална ориентация, дееспособност, религия или убеждения, градска/селска среда и аспектите на пола.
- н) Справяне с предизвикателствата, свързани с институционалния подход към интегрирането на принципа за равенството между половете, включително съпротива, липса на разбиране и обучение, както и запазване на статуквото.
- о) Избягване на инструментализирането, признавайки правата на жените сами по себе си, като същевременно се гарантира, че всяко планиране се оценява спрямо аспектите на равенството между половете и се доказва проверим принос за това.
- п) Признаване, че жените, мъжете, момичетата и момчетата — всички те имат важни роли в постигането на мира, сигурността и равенството между половете.

Принципи на стратегическия подход на ЕС по въпросите на ЖМС

Съчетаване на вътрешната и външната политика

17. Програмата за ЖМС е всеобщо приложима и поради това трябва да се прилага систематично от всички участници от ЕС и държавите членки, както във вътрешните (напр. национални и местни, правосъдни и човешки ресурси), така и във външните (напр. в областта на външните отношения и сигурността, търговията и миграцията) им политики, програми и действия.
18. Много национални рамки за прилагането на програмата за ЖМС в ЕС, например национални планове за действие и аналогични стратегически документи, се възприемат като клонящи повече към външното изпълнение, особено в свързани с конфликти ситуации, например предотвратяването на конфликти, разрешаването на конфликти и изграждането на мира. Дали волно или неволно, но това измества важен елемент от проблематиката на ЖМС — факта, че огромното мнозинство от свързаните с тази област въпроси имат пряко приложение на местно равнище. Много са практическите примери, илюстриращи вътрешната значимост на програмата за ЖМС — от подкрепата за местните женски организации и движения, включително сдружения и правозащитници на жените бежанци и мигранти, до осигуряването на възможност те да се ангажират с програмата за ЖМС²¹. Други примери включват интегрирането на перспектива за равенството между половете в системите и структурите за ранно предупреждение с цел укрепване на връзката между програмата за ЖМС и, например, програмите за борба с тероризма и за противодействие на свързания с насилие екстремизъм и партньорствата с участници от гражданското общество на местно равнище, частния сектор и академичните среди. Освен това националните планове за действие се основават на вътрешни ангажменти на държавите членки за прилагане на равенството между половете в съответствие със съответните политики на ЕС, например равенство между половете в националните сили за сигурност (полицията, армията и др.).
19. ЕС ще гарантира, че закрилата на бежанците, вътрешно разселените лица, лицата без гражданство и търсещите убежище лица отговаря на различните свързани с пола потребности от закрила на жените, мъжете, момичетата и момчетата.

²¹ Например финансиране, ефективни консултации и участие в мониторинга на изпълнението.

Прилагане на цялостна перспектива

20. Общото за ЕС разбиране се основава на признаването на факта, че жените и мъжете изпълняват много разнообразни роли в общностите, в които живеят, и в цикъла на мир и конфликти като цяло.
21. Равенството между половете, мирът, сигурността, развитието и правата на човека са тясно свързани. Това означава, че ЕС трябва да продължи да отдава приоритет на предотвратяването на конфликти като един от няколко начина за предотвратяване на свързаните с конфликтите и катастрофални икономически, екологични, социални и свързани със сигурността последици от ожесточените конфликти за жените, мъжете, момчетата и момичетата. Предотвратяването на насилието срещу жените и момичетата, включително, но не само, сексуалното и основаното на пола насилие, е важно само по себе си, но е също и особено важен елемент от предотвратяването на конфликти, тъй като разбирането на първопричините за това насилие предоставя обективна основа, от която да се допринесе както за правата и овластяването на жените, така и за предотвратяването на конфликти.

22. Не само че е необходимо да се защитаваат жените в ситуации на конфликт и да се насърчава участието им във всички аспекти на мира и сигурността, включително изграждането на мира, но е необходимо също така да се гарантира, че тези действия са подкрепени от по-широки съображения, свързани с развитието, например утвърждаване на правата на жените, икономическа сигурност и достъп до здравни услуги, включително правото на достъп до репродуктивно здраве и образование. Това е особено важно в светлината на дългосрочното негативно въздействие на свързаните с насилие конфликти върху развитието на дадена страна или региона, както и на необходимостта от планиране на сигурността на хората като основно условие за постигане на дълготраен мир и развитие²². Всички политически рамки на ЕС²³, отнасящи се до равенството между половете и овластяването на жените, са свързани с програмата за ЖМС, поради което програмата трябва да предоставя насоки за това как работата по тези въпроси да се организира и извършва, както и за последващите действия.
23. Равенството между половете е централна цел на всички външни действия на ЕС, включително в областта на развитието, предотвратяването и борбата с водещия до насилие екстремизъм и с тероризма, както и миграцията. Това гарантира, че жените и момичетата в засегната от конфликти и нестабилна обстановка могат пълноценно да участват в политическия, икономическия и социалния живот на своята общност, както и в нейната сигурност. Това е необходимо условие за устойчивото развитие и мира.
24. ЕС ще ангажира, овластява, защитава и подкрепя жените и момичетата в свързани с конфликти ситуации и чрез дългосрочно сътрудничество за развитие, с цел постигане на равенство между половете. ЕС признава, че равенството между половете е същностен компонент на мира, сигурността, правата на човека и устойчивото развитие, включително в контекста на целите за устойчиво развитие. Той ще гарантира, че първата стъпка във всяко действие се основава на анализ от гледна точка на равенството между половете и на ранно ангажиране и включване на всички участници и бенефициери.

²² Съвместно съобщение до Европейския парламент и до Съвета: Изграждане на капацитет в подкрепа на сигурността и развитието — създаване на способности в нашите партньори за предотвратяване и управление на кризи“, (JOIN (2015) 17 final), 28.4.2015 г.

²³ В това число: i) План за действие на ЕС относно равенството между половете за периода 2016—2020 г. (GAP II) (вж. бележка под линия 1); iii) Работен документ на службите на Комисията от 3 декември 2015 г.: „Стратегически ангажимент за равенство между половете за периода 2016—2019 г.“ (SWD (2015) 278 final), 3 декември 2015 г.; iii) Глобална стратегия за външната политика и политика на сигурност на ЕС (вж. бележка под линия 3); iv) Нов европейски консенсус за развитие (вж. бележка под линия 4); v) Съвместно съобщение до Европейския парламент и Съвета — План за действие относно правата на човека и демокрацията. „Да запазим правата на човека в центъра на дневния ред на ЕС“ (JOIN (2015) 16 final), 28 април 2015 г.

25. В стратегическия подход на ЕС по въпросите на ЖМС са набелязани действия по ключови области на превенция, закрила, помощ и възстановяване, групирани в две общи хоризонтални области: интегрирането на принципа на равенството между половете и участието. Тези действия са свързани и се подсилват взаимно. Например, съдържателното и равнопоставено участие на жените в процеса на вземане на решения ще допринесе за разчупване на порочния кръг на насилие и дискриминация срещу жените и момичетата, и обратно.
26. Правата са в основата на стратегическия подход на ЕС по въпросите на ЖМС и неговото прилагане. Той обхваща всички права на човека, но освен това следва основан на потребностите подход по отношение на хуманитарната помощ.

Интегриране на проблематиката на равенството между половете

27. Както беше договорено в Пекинската платформа за действие, всеобщото интегриране на принципа на равенство между половете е ключова стратегия за постигане на равенство между жените и мъжете. В съответствие с всеобхватната политическа рамка на ЕС и основно Стратегическия ангажимент за равенство между половете за периода 2016—2019 г.²⁴ и втория план за действие на ЕС относно равенството между половете (GAP II), анализът от гледна точка на равенство между половете и перспективата за равенството между половете следва да бъдат систематично интегрирани във всички действия на ЕС, насочени към предотвратяване на конфликти и реагиране на заплахите за цивилното население преди, по време на и след конфликт. Анализът от гледна точка на равенството между половете е в основата на ефективното предотвратяване на конфликти, стабилизирането, изграждането на мира и следконфликтното възстановяване, управление и институционално изграждане. Освен това един по-солиден ангажимент по отношение на равенството между половете и овластяването на жените в дейностите на ЕС може да повиши тяхната ефективност и ефикасност. Пропускът да се извърши анализ от гледна точка на равенството между половете и да се интегрира перспективата на равенството между половете би оказало отрицателно въздействие върху водещата роля на ЕС като стимулатор и катализатор на равенството между половете.

²⁴ Работен документ на службите на Комисията: Стратегически ангажимент за равенство между половете за периода 2016—2019 г. [SWD(2015) 278 final], 3 декември 2015 г.

Ето защо ЕС:

- Ще гарантира, че всички действия на ЕС с участието на държави извън ЕС се основават на анализ на конфликта и на аспектите на равенството между половете и отчитат властовите отношения между отделните части от населението, включително жените и мъжете, както във формалните, така и в неформалните институции в обществото.
- Ще интегрира перспективата за равенството между половете във всички действия на ЕС, т.е. отчитане на различните потребности, преживявания и права на жените, мъжете, момичетата и момчетата от всички възрасти и с различен произход. Целта е да се гарантира, че действията на ЕС не водят до допълнителни вреди в условията на нестабилна и засегната от конфликт обстановка.
- Ще насърчава интегрирането на принципа на равенство между половете като ключова стратегия заедно с баланса между половете, конкретни действия и диалог, за постигане на равенство между половете. Ще постигне това чрез интегриране на перспектива за равенство между половете във всички политически рамки, включително общата външна политика и политика на сигурност, развитието, търговията, миграцията, правосъдието, образованието, предотвратяването на и борбата със свързания с насилие екстремизъм и тероризма, финансовите и хуманитарните политики.
- Ще признава и утвърждава факта, че интегрирането на принципа за равенство между половете и изпълнението на програмата за ЖМС се признават за официални ръководни и управленски отговорности, с ясни насоки относно отчетността.
- Ще насърчава активно и ще подкрепя изграждането на умения и способности на жените и мъжете във връзка с извършването на анализ от гледна точка на пола и ще включват перспективата за равенство между половете във всеки цикъл на планиране, програмиране и провеждане.
- Ще включва систематично перспектива на равенство между половете, въз основа на анализ от гледна точка на пола, във всички сфери и дейности в областта на мира и сигурността, включително всички политически и дипломатически диалози, диалози по правата на човека, всички свързани с това процеси на определяне на политиките и вземане на решения, научни изследвания, анализи и оценки, планиране и провеждане, както и процеси за наблюдение, оценка и докладване.
- Ще отразява системно перспективите на ЖМС в изготвянето и прилагането на интегрирания подход на ЕС по отношение на конфликти и кризи.

- Ще интегрира систематично перспектива на равенство между половете във всички аспекти на предотвратяването на конфликти и поддържането на мира, за да се утвърдят подходи, които да са специфични за съответния контекст, приобщаващи и отворени за участие, по отношение на: анализа на конфликтите, ранното предупреждение, посредничеството, превантивната дипломация, управлението на кризи, стабилизирането и хуманитарната намеса, възстановяването и изграждането на мира, сътрудничеството за развитие, насърчаването и защитата на правата на човека, както и укрепването на устойчивостта на равнище общност, държава и общество. Същото следва да се изисква и от партньорите по изпълнението.
- Ще интегрира систематично перспектива на равенство между половете в действията на ЕС, които имат за цел подпомагането в държави извън ЕС на реформи в сектора на отбраната и в сектора на сигурността, реформи в сектора на правосъдието, инициативи в областта на правосъдието в условията на преход, реформи в управлението, демобилизация и реинтеграция, стабилизирането, изграждането на държавността, гражданската защита, борбата с тероризма и предотвратяването на радикализацията, водеща до свързан с насилие екстремизъм и до тероризъм, разоръжаването, неразпространението и контрола над оръжията, предотвратяването на незаконната търговия с оръжие, миграцията, закрилата на бежанците, вътрешно разселените и търсещите убежище лица, предотвратяването на трафика на хора, както и хуманитарната работа, включително укрепване на сигурността на хората.
- Ще интегрира систематично перспектива за равенство между половете в търговията в рамките на и със засегнати от конфликти райони и/или когато са налице сериозни нарушения на правата на човека и международното хуманитарно право. Това се отнася особено за търговията с природни ресурси, включително полезни изкопаеми от зони на конфликт.
- Ще гарантира, че конкретните ситуации и специфичните приоритети, способности, нужди и уязвимости на жените и момичетата са подредени по важност и се вземат под внимание, когато се реагира на нестабилни и засегнати от конфликт ситуации, както и при действията по линия на сътрудничеството за развитие и хуманитарните действия. Това ще става, например, чрез осигуряване на достъп до всеобхватна здравна информация и услуги, включително здравни услуги във връзка със сексуалното и репродуктивното здраве.

- Ще интегрира систематично перспектива за равенство между половете като ключов елемент в планирането и провеждането на мисии и операции по линия на ОПСО и хуманитарни действия, включително в (хуманитарната) гражданско-военна координация.
- Ще гарантира, че във всички мисии и операции по линия на ОПСО, осъществявани в нестабилни и засегнати от конфликти ситуации и при хуманитарни извънредни ситуации и операции в областта на гражданската защита, се включва достатъчен капацитет и ресурси за интегриране на перспектива на равенство между половете — чрез процеси на отчетност и включване на експерти по въпросите на равенството между половете, за което да се предвидят подходящи ресурси под формата на съветници по въпросите на равенството между половете и съответните звена за контакт. Освен това ще се гарантира, че всички военни и цивилни служители, работещи за ЕС, са достатъчно обучени по въпросите на равенството между половете и ЖМС по време на въвеждането в работата, по-конкретно относно начините за интегриране на перспектива на равенство между половете в техните отговорности и задачи.
- Ще стимулира интерактивен диалог и процес на взаимно учене относно интегрирането на принципа на равенство между половете сред определящите политиките лица, практикуващите специалисти и научните среди.
- Ще интегрира систематично перспектива за равенство между половете в научните изследвания в областта на мира и сигурността. Това включва систематичното събиране и анализиране на разбити по полов признак данни.
- Ще интегрира систематично перспектива за равенство между половете във всички финансирани от ЕС интервенции за предотвратяване на конфликти и изграждане на мира, както и в изискванията на ЕС за партньорите при изпълнението. Ще гарантира, че потенциално различното положение, опит и нужди на жените и мъжете, момичетата и момчетата с произход от различна среда се вземат под внимание по време на целия цикъл на проекта.

Участие

28. Равнопоставеното и съдържателно участие на жените и момичетата, мъжете и момчетата от различни среди (напр. икономически, социални, етнически, религиозни, географски) в политическия, икономическия и обществения живот е както цел само по себе си, така и предпоставка за мира, сигурността и устойчивото развитие. Ето защо равенството между половете е неразделна част, а не периферна цел на действията на ЕС.
29. Когато става дума за общества, действията на ЕС следва да ангажират жени от различни среди с пълен набор политически, икономически и социални, както и свързани със сигурността въпроси. От жените често се очаква да говорят с един глас, сякаш са хомогенна група, а не да изразяват широк спектър от преживявания, сфери на експертни познания и становища, както може да се очаква от всяка група различни хора с различни интереси, стремежи, идеали, ценности, мотивация и потребности. Въпреки че се случва да бъдат консултирани (някои) жени, твърде много са тези, които (все още) са изключени от всякакви значими и равнопоставени процеси на вземане на решения на местно, национално, регионално и международно равнище. В редките случаи, когато женските гласове са били чути и взети под внимание, това обикновено е ограничено до т.нар. „женски въпроси“, най-често в работата за преодоляване на последиците от сексуално и основано на пола насилие. Често това се прави сред определени елитни групи жени от градското население и в ограничени райони.
30. Равенството между половете и овластяването на жените, подкрепени от засилено участие на жените в структурите на ЕС за предотвратяване на конфликти и кризи, както и във всички институции на ЕС, е от първостепенно значение. Балансът между половете в рамките на ЕС следва да бъде разглеждан успоредно с прилагането на специфични мерки за равенството между половете и интегрирането на перспектива на равенство между половете във всички действия на ЕС в чужбина, както и във всички действия с участието на гражданското общество, особено в районите, засегнати от конфликти и кризи.

Ето защо ЕС:

- Ще подкрепя лидерството и участието на жените на всички етапи от процесите за осигуряване на мира както с дипломатически средства, така и чрез финансово подпомагане. ЕС ще се стреми да включва и да осигурява на повече жени възможност да се изявяват като посредници, главни преговарящи и политически представители, включително в рамките на собствените си структури. Като отчита, че усилията, полагани от жените за осигуряването на мира на местно и национално равнище, са от решаващо значение за разрешаването на конфликти, изграждането на мира и възстановяването след конфликт, ЕС ще подкрепя тези инициативи, включително на местно равнище.
- Ще насърчава равенството между половете и многообразието чрез привличане, назначаване и задържане на работа и подкрепя за професионалното развитие на повече жени на всички равнища. Целта трябва да бъде постигането на баланс между половете, включително на висшите равнища и на ниво вземане на решения в националните, регионалните и международните институции, работещи в областта на мира и сигурността.
- Ще стимулира съдържателното и равнопоставено участие на жени като персонал по сигурността (военни/полиция) във военни и свързани със сигурността операции, включително мисии и операции по линия на ОПСО, без да затвърждава свързани с пола стереотипи относно очакванията по отношение на жените и мъжете.
- Ще идентифицира и премахва пречките пред равнопоставеното участие на жените и мъжете в делегациите на ЕС и в мисиите и операциите по линия на ОПСО, например чрез въвеждане на места за работа, които са достъпни за семейството, и на гъвкаво работно време, когато е приложимо.
- Ще създава възможности за и ще насърчава съдържателното и равнопоставено участие на жени от различни среди чрез въвеждането на механизми за участие в цялостните проектни и програмни цикли. Тези механизми следва да послужат като източник на информация за проектирането, изпълнението, наблюдението и оценяването на политиките за защита и ответните мерки, както и на свързаните с конфликти интервенции в областта на сътрудничеството за развитие.

- Ще утвърждава и подкрепя правото на жените да участват в обществения живот и правото им на свобода, на мирни събрания, на изразяване и на сдружаване.
- Ще насърчава участието, партньорствата и работата в мрежа с гражданското общество, по-специално женските организации, включително местни организации и движения, правозащитници, активисти за мир, коренното население и икономически участници, чрез подходящи механизми за консултиране. Целта е да се гарантира тяхното участие и да се привлекат техните знания, способности и сравнителни предимства.
- Ще наблюдава и противодейства на тенденциите за свиване на пространството на гражданското общество, включително женските организации, активисти и правозащитници²⁵. Ще предприема конкретни стъпки за защита, като се стреми да не причинява вреди в процеса и отчита, че е възможно спрямо жените да се прилагат специфични за пола форми на вдъхване на неувереност от страна на държавните и социалните партньори, както и чрез социалните медии. Ще насърчава участието на младежки, религиозни, традиционни и културни лидери, включително мъже и момчета, във всички аспекти на изпълнението на стратегическия подход на ЕС по въпросите на ЖМС.
- Ще насърчава инициативи за преодоляване на структурните пречки пред съдържателното и равнопоставено участие на жените в предотвратяването и решаването на конфликти и в обществения живот след конфликт. Тези инициативи следва да бъдат насочени към дейности по отношение на факторите за (заплахите от) насилие и сплашване, недостатъчната и основана на свързани с пола предубеждения сигурност, правовия ред, достъпа до правосъдие и други социално-икономически фактори, включително неравноправното от гледна точка на половете разпределение на ролите и отговорностите, свързани с полагане на грижи, и липсата на достъп до образование.
- Ще насърчава балансирано представителство на жените и мъжете с различен произход, включително на висшите равнища и равнищата на вземане на решения, в националните дипломатически служби, органи на представителната демокрация, министерствата на отбраната, въоръжените сили, структурите на правовата държава и други институции в сектора на сигурността, както и в институциите на ЕС.

²⁵ Осигуряване на закрила — насоки на Европейския съюз относно защитниците на правата на човека (док. 16332/2/08).

Превенция

31. Неравенството и изключването от достъп до властови позиции, възможности, услуги и сигурност създават благоприятна почва за мобилизирането на групови прояви на недоволство и превръщането им в насилие, особено в райони със слаба държавност или легитимност на държавата или в контекста на нарушения на правата на човека. Ранното предупреждение и анализът на конфликти със специален фокус върху аспектите на пола, при което да се отделя по-голямо внимание на свързаните с пола първопричини за насилието, повишава ефективността на предотвратяването на конфликти. Приобщаването играе ключова роля при предотвратяването на конфликти в институциите и политиките в областта на развитието, както и за предоставянето на хората на сигурност и правосъдие. При превантивните действия следва да се възприемат основани на правата (като се включват всички права на човека), ориентирани към хората и цялото общество подходи, които включват участието на гражданите.
32. Тъй като стесняването на гражданското пространство може да окаже непропорционално отрицателно въздействие върху жените и момичетата, трябва да му се противодейства, за да се предотврати ограничаването на правата на жените.

33. Полагането на посреднически усилия, които са насочени само към въоръжените групи и не утвърждават зачитането на правата на човека, може да доведе до разбирането, че насилието се възнагражда. Освен че така се предизвиква възмущение в други сектори на обществото, това би могло да насърчи пък други да пристъпят към въоръжени действия, за да си осигурят място на масата за преговори. Участниците от гражданското общество могат да играят решаваща роля в повишаването на легитимността на мирния процес и са потенциално важни съюзници. Жените ръководители и женските групи са често ефективни при възстановяването на мира на общностно равнище и следва да бъдат тясно свързани с процеса на посредничество на високо равнище. Освен това е възможно достъпът на жените до ръководни роли в рамките на гражданското общество да е изпълнен с предизвикателства. Поради това ЕС следва да подкрепя съдържателното участие на приобщаващото гражданско общество и женските сдружения в мирните процеси.
34. Изменението на климата, загубата на биологично разнообразие, влошаването на качеството на земята, опустиняването и засушаването са движещи сили на конфликтите, които могат да засегнат по-специално жените, тъй като те са твърде често непропорционално по-уязвими за последиците от изменението на климата. В качеството си на ключови доставчици на ежедневен поминък, земеделски стопани и обучаващи, жените могат да използват влиянието си, за да бъдат чути и да ускорят осъществяването на трайни преобразяващи решения за устойчиво развитие и да създадат равнопоставени политики и разпределение на ресурсите. Овластяване на жените като двигатели на икономическия растеж повишава устойчивостта на обществото.

Ето защо ЕС:

- Ще утвърждава равенството между половете и овластяването на жените систематично и дългосрочно в етапи на нестабилност, конфликт, помощ и възстановяване. Освен това ЕС ще продължи да съсредоточава усилията си върху първопричините за неравенството между половете по време на цялостното изпълнение на програмата за ЖМС и ще продължи да работи за превенцията успоредно с реагирането.
- Ще подкрепя усилията за преодоляване на първопричините за насилие, например изключване, дискриминация, структурни неравенства и сексуално и основано на пола насилие, включително насилие срещу жени и момичета.
- Ще подкрепя приобщаващи инициативи на гражданското общество на общностно, национално, регионално и световно равнище, предназначени за изграждане на траен мир и преобразуване на отношенията на основана на пола неравнопоставеност. Ще подкрепя и инициативи, чиято цел е да се оспорят и трансформират обществено възприети норми и стереотипи, свързани с пола.

- Ще гарантира, че анализът от гледна точка на равенството между половете е систематично интегриран в системата на ЕС за ранно предупреждение за конфликти и в други текущи и бъдещи концепции и подходи за ранно предупреждение и анализ на конфликти и свързаните с тях показатели.
- Ще подкрепя и утвърждава превенцията и насочените към жертвите действия в отговор на сексуално и основано на пола насилие, сексуална експлоатация и сексуално малтретиране, които биха могли да възникнат в условията на криза или произтичат от или в рамките на операции в сектора на сигурността, военни операции, операции в областта на развитието и хуманитарни операции. Ще подкрепя и насърчава намаляването на риска в тази област.
- Ще гарантира, че са налице приобщаващи механизми за осигуряване на по-добра съгласуваност, ефективност и полезни взаимодействия, които да бъдат постигнати: i) между различните заинтересовани страни, включително държавни, международни и регионални организации и организации на гражданското общество; и ii) в различните инструменти и средства, използвани за превенция, по-специално дипломацията, включително двустранното и многостранното посредничество, ранното предупреждение, изграждането на мира, възстановяването след конфликти, сигурността и развитието.
- Ще подкрепя инициирани на местно равнище и с местен характер превантивни дейности, отчитащи свързани с аспектите на пола проблеми, които се предприемат от местни или национални участници. Ще насърчава приобщаващи и прозрачни процеси.
- Ще създава възможности за общностите да бъдат устойчиви спрямо ожесточени конфликти. Съдържателното и равнопоставено участие на жените е от първостепенно значение за наличието на ефективни превантивни политики и тяхното прилагане, както и за поддържането на мира на всички равнища. Във възможно най-голяма степен следва да се осигуряват прозрачност и достъп до информация.
- Ще утвърждава извършването на анализ от гледна точка на равенството между половете, както и системното интегриране на перспективата за равенство между половете във всички дейности за посредничество и предотвратяване на конфликти.

Защита

35. Преживяванията и действията на жените, мъжете, момичетата и момчетата от различни среди в контекста на въоръжен конфликт, превенция, защита, опазване и изграждане на мира и възстановяване след конфликт са понякога сходни, а понякога различни. Това трябва да се анализира, оцени и да се предприемат мерки, за да се гарантира адекватна и достатъчна реакция от страна на участниците от ЕС. Жени, мъже, момичета и момчета — за всички има риск да станат жертви на трафик на хора. Макар жените и момичетата да са изложени на повишен риск от сексуално насилие, превръщане в домашни и сексуални робини на бойците и принудителни бракове, мъжете и момчетата също могат да бъдат жертви на такова насилие. Освен това мъжете и момчетата може да бъдат подложени на допълнителен риск от насилствено набиране като бойци или като обект на целенасочени убийства.
36. Жените не са само жертви на войната и насилието. Те заемат и други различни роли — например бойци, миротворци, политици, икономически субекти и активисти. Равнопоставеното участие на мъжете и жените е както основна цел, така и средство за предотвратяване и разрешаване на конфликти и за утвърждаване на култура на приобщаващ и устойчив мир. Жените, мъжете, момичетата и момчетата често, а понякога и в значителни мащаби, са обект на сексуално и основано на пола насилие и се използват като средство за политически, икономически или военни цели. Много са начините, по които насилието срещу жени и момичета нараства и се влошава по време на конфликт и след това, с което се увеличава рискът те да пострадат от физическо, психологическо, сексуално и структурно насилие в собствените си домове и в публичната сфера. Въпреки забраните, установени в международното хуманитарно право, правата на човека и наказателното право, свързаните със сексуално и основано на пола насилие престъпления, извършени в контекста на междудържавни и вътрешнодържавни конфликти, остават до голяма степен неотчетени и безнаказаността за тези престъпления е въпрос, на който трябва да се обърне внимание.

37. Въпреки че мъжете и момчетата също може да бъдат жертви, сексуалното и основаното на пола насилие засяга извънмерно повече жените от всички възрасти във всяка от фазите на развитие на мира и конфликтите (въпреки че положението често се утежнява по време на ожесточени конфликти). Жените са изложени на риск от насилие както в публичната, така и в частната сфера. Затварянето на граждански форуми, и по-специално заглушаването на жените като цяло, както и на жените и мъжете, които не се придържат към социалните норми на обществото, може да бъде показател за сексуално и основано на пола насилие. Насаждането на омраза, заплахите, опозоряващите кампании, репресиите и насилието срещу правозащитници могат да се проявят по различни начини, свързани с аспекти на пола, половата идентичност, сексуалната ориентация, социално-икономическия статус, образованието, възрастта, етническата принадлежност, класата, религията или убежденията, както и други.
38. Навлизането на интернет, бързото разпространение на комуникационните технологии и широкото разпространение на социалните медии предоставят на жените нови възможности, за да се чуе гласът им и да се повиши информираността по редица въпроси. Въпреки това, макар технологиите да дават възможности за свързване и овластяване, те може също така да засилят и да превърнат в норма свързваните с пола роли и културни обичаи и да прокарат нови пътища за насилие и малтретиране. Светът онлайн не е просто огледален образ, а цяла зала с огледала, в които светът извън интернет се отразява, усилвайки както положителното, така и отрицателното. За жените и момчетата този огледален образ често е отражение на една култура на омраза към жените, на маргинализация и насилие.

Ето защо ЕС:

- Ще продължи да насърчава пълното зачитане на международното право, приложимо към правата и закрилата на жените и момичетата в ситуации на конфликт, особено срещу цивилни лица.
- Ще продължи да прилага: i) насоките на ЕС относно насилието срещу жени и момичета и борбата с всички форми на дискриминация срещу тях; ii) насоките на ЕС за насърчаване на спазването на международното хуманитарно право²⁶; iii) „Осигуряване на закрила — насоки на Европейския съюз относно защитниците на правата на човека“²⁷; и iv) насоките на ЕС в областта на правата на човека относно свободата на изразяване онлайн и офлайн²⁸.
- Ще насърчава цялостен за системата подход при предотвратяването, докладването и санкционирането на случаи на сексуална експлоатация и малтретиране²⁹, както и на сексуален тормоз³⁰.
- Ще утвърждава защитата на физическото и психичното здраве и достойнството на жените, момичетата, мъжете и момчетата, по-специално в нестабилни и засегнати от конфликти ситуации, хуманитарни извънредни ситуации и следконфликтни условия, включително чрез въвеждане на механизми за прилагане и проследяване на ангажиментите за защита.
- Ще приема, прилага и насърчава вътрешни и външни политики на нулева толерантност спрямо дискриминацията, сексуалната експлоатация и малтретиране, трафика на хора, сексуалните посегателства и сексуалния тормоз. Ще гарантира, че приемането на свързаните с тях политики се счита за официална лидерска отговорност³¹.

²⁶ Насоки на ЕС относно утвърждаване на спазването на международното хуманитарно право (МХП) — техническа актуализация (док. 16841/09).

²⁷ Осигуряване на закрила — насоки на Европейския съюз относно защитниците на правата на човека (док. 16332/2/08).

²⁸ Насоки на ЕС в областта на правата на човека — Свобода на изразяване онлайн и офлайн (док. 9647/14).

²⁹ В съответствие със стандартите на ООН (ST/SGB/2003/13) „Сексуална експлоатация“ означава всяка действителна злоупотреба или опит за злоупотреба с положение на уязвимост, разлика във властовите позиции или доверие за сексуални цели, включително, но не само, за извличането на печалба, за социална и политическа облага от сексуалната експлоатация на друго лице; докато „сексуално малтретиране“ означава действително физическо вмешателство от сексуално естество или заплахата за извършване на такова, независимо дали насилствено или при неравностойни или принудителни условия.

³⁰ Политика на Европейската комисия в областта на защитата на личното достойнство и борбата с психическия и сексуалния тормоз (С (2006) 1624/3), приложима и за ЕСВД.

³¹ ST 6877 2018 INIT, Актуализирани общи стандарти за поведение за мисиите и операциите по линия на ОПСО.

- Ще подпомага жените, мъжете, момичетата и момчетата, пострадали от сексуално и основано на пола насилие, и техните семейства в достъпа им до правосъдие и съответните правни средства за защита, включително информация относно здравеопазване и здравни услуги, както и психологическа подкрепа, с цел предотвратяване на тяхната (повторна) стигматизация и виктимизация и улесняване на тяхната безопасност и реинтеграция.
- Ще насърчава усилията, които имат за цел да се сложи край на безнаказаността за престъпления, свързани със сексуално и основано на пола насилие, включително свързано с конфликти сексуално насилие. Това включва, без да се ограничава, до подкрепа за свързаните с чувствителни аспекти на пола процеси на правосъдието в условията на преход и изграждането на капацитет на служителите в областта на правоприлагането и съдебната система за разглеждане на случаи по чувствителен към аспектите на пола начин, както е посочено в рамката на ЕС в областта на правосъдието в условията на преход³².
- Ще прилага ръководството за практически действия на равнище ЕС за прекратяване на сексуалното насилие в ситуации на конфликт³³.
- Ще отделя специално внимание на човешките права на децата, младежите и възрастните хора, на живеещите в бедност, на хората с видими и невидими увреждания, на лицата от малцинствата и коренното население, на бежанците, вътрешно разселените лица и търсещите убежище лица в уязвимо положение или условия.

³² Европейска комисия, съвместен работен документ: Рамка на ЕС за подкрепа за правосъдието в условията на преход (SWD (2015) 158 final), 29.7.2015 г.

³³ Неофициален документ относно прекратяването на сексуалното насилие в условия на конфликт — ръководство за практически действия на равнище ЕС (MD 155/14), 25.11.2014 г.

- Ще изпълнява основана на превенцията политика на нулева толерантност спрямо всички прояви на сексуално и основано на пола насилие, извършени от служители на ЕС или персонал, участващ в мисии и операции по линия на ОПСО, както и от командващи или ръководители, изпълнители и партньори. Всеки път, когато ЕС разполага служители, включително в мисии и операции по линия на ОПСО и хуманитарни дейности, ЕС ще гарантира, че са им предоставени ясни указания в този смисъл и че са налице подходящи структури за прилагането на тази политика, включително посредством стриктен механизъм за докладване, механизъм за подаване на жалби от жертвите, както и за търсене на отговорност и санкциониране на извършителите.
- Ще гарантира, че децата, родени в резултат на изнасилване, се считат за изпълняващи условията за гражданство и подкрепа. Ще се бори със стигмата, която този вид сексуално насилие носи за жените — жертви на изнасилване, и техните деца, още дълго след като престъплението е било извършено. Ще продължава да подкрепя родителите, които отглеждат такива деца.
- Ще прилага подобрени мерки за защита на жените и момичетата, когато анализи и оценки показват, че това е необходимо, например за кандидати на политически партии, правозащитници и активисти на гражданското общество.

- Ще разглежда свързаното с конфликт сексуално насилие като част от непрекъснат процес на основано на пола насилие, тясно свързан с продължаващо неравенство и по-мощни посегателства върху принципа за равенство между половете и човешките права на жените, включително, но не само, насилието чрез цифрови технологии и в киберпространството.
- Ще утвърждава хуманитарни стандарти и насоки във връзка с насилието, основано на аспектите на пола, включително например насоките на Междуведомствения постоянен комитет относно основаното на пола насилие³⁴ и неговия наръчник³⁵, както и работата по Призива за действие за защита от основано на пола насилие при извънредни ситуации³⁶.
- Ще утвърждава прилагането на Договора за търговията с оръжие, като специално внимание се обръща на член 7, параграф 4³⁷, в който се изисква държавите да отчитат риска от оръжия или други материали, които се използват за извършване или улесняване на тежки актове на насилие, основано на пола.

³⁴ Междуведомствен постоянен комитет: Насоки за интегриране на интервенции срещу основано на пола насилие в хуманитарните действия, 2015 г.
(https://gbvguidelines.org/wp/wp-content/uploads/2015/09/2015-IASC-Gender-based-Violence-Guidelines_lo-res.pdf).

³⁵ Междуведомствен постоянен комитет: Наръчник по равенство между половете в рамките на хуманитарни действия, 2017 г.
https://ec.europa.eu/jrc/communities/sites/jrccties/files/2018-iasc_gender_handbook_for_humanitarian_action_eng_0.pdf

³⁶ Призивът за действие за защита от основано на пола насилие при извънредни ситуации („Призив за действие“) е инициатива с участието на множество заинтересовани страни, чиято цел е преобразяване из основи на начините за справяне с основаното на пола насилие в хуманитарни извънредни ситуации. ЕС (чрез службите на Комисията по линия на ГД „Европейска гражданска защита и европейски операции за хуманитарна помощ“ — ЕСНО) е активен партньор на инициативата „Призив за действие“ още от създаването ѝ през 2013 г. Освен това ЕС поема и отговорната задача да бъде световен ръководител на инициативата в периода 2017—2018 г.

³⁷ „За да направи тази оценка, държавата износител — страна по Договора, отчита риска за това конвенционалното оръжие, попадащо в обхвата на член 2, параграф 1, или изделията, попадащи в обхвата на член 3 или член 4, да се използват за извършване или улесняване на тежки актове на насилие, основано на пола, или тежки актове на насилие срещу жени и деца.“

Помощ и възстановяване

39. Стълбът за хуманитарна помощ и възстановяване в рамките на програмата за ЖМС е съсредоточен върху гарантиране, че оказването на помощ, възстановяването и реконструкцията са приобщаващи и се вземат предвид специфичните потребности на жените и момичетата. Специално внимание се обръща на най-уязвимите групи, участващи в процесите, свързани с изграждането на мира, например репатриране, презаселване, рехабилитация, реинтеграция и възстановяване след конфликти. Това обхваща разселените жени и момичета, преживели основано на пола насилие, възрастни и лица с увреждания, малцинствата и коренното население.
40. В стълба за хуманитарна помощ и възстановяване освен това се настоява за повече усилия в подкрепа на активното участие и действие на жените в усилията за помощ и възстановяване, включително предоставяне на жените на равен достъп до възможности за препитание и правосъдие. Жените и женските организации, предоставящи хуманитарна помощ, са често първите, които реагират при кризисни ситуации. Въпреки това жените като лидери, както и приоритетите на жените често са изключени от процесите на вземане на решения, програмиране, планиране и бюджетиране в областта на развитието и хуманитарните действия.
41. Дейностите в сферата на помощта, възстановяването и реконструкцията може да бъдат уникална възможност за преобразуване на дискриминационните социални структури и за утвърждаване на правата на жените, участието и съдържателната ангажираност.

Ето защо ЕС:

- Ще насърчава участието и лидерството на жените в хуманитарните действия и програмите в областта на развитието, както във формалните, така и в неформалните процеси на вземане на решения и определяне на приоритети.
- Ще насърчава инициативи, които укрепват връзките между политиките в областта на ЖМС, хуманитарната помощ, възстановяването, презаселването, реконструкцията и устойчивото развитие, включително подкрепа за интегрирането на принципа на равенство между половете в хуманитарната помощ и помощта за развитие. Това включва равнопоставен и безопасен достъп за жените и момичетата до помощ за развитие и включва всеобхватна здравна информация и здравни услуги по отношение на сексуалното и репродуктивното здраве.

- Ще гарантира, че всяко лице, пострадало от сексуално или основано на пола насилие, има право на и достъп до всеобхватна здравна информация и здравни услуги, правосъдие и обезщетения. Ще гарантира, че жертвите няма да бъдат подложени на ревиктимизация, отхвърляне или изключване от общността.
- Ще гарантира, че всички организации, които получават финансиране и подкрепа от ЕС, са в съответствие с политиките на ЕС за равенство между половете, включително основан на правата подход и минимални стандарти и насоки по отношение на насилието, основано на пола.
- Ще подкрепя психосоциални инициативи за всички пострадали от ожесточен конфликт, независимо от тяхната роля: жени, момичета, момчета, мъже и възрастни хора.
- Ще подкрепя предоставянето на помощ, възстановяването и рехабилитацията на жените и момичетата, засегнати от конфликт, включително в ЕС. Това включва да се гарантира, че в законодателството, политиките и процедурите в областта на убежището се зачитат, и да се гарантира, че всички жени, момичета и всички пострадали от основано на пола насилие се ползват от равни права и спрямо тях се прилагат равни стандарти по време на производството.
- Ще продължи да развива съдебните системи в държави извън ЕС, в които ЕС води действия за подпомагане, в съответствие с най-добрите стандарти. Целта е да се укрепят националните наказателни юрисдикции в съответствие с принципа на взаимно допълване с Международния наказателен съд, например свързани с чувствителни аспекти на пола механизми и процеси на правосъдието в условията на преход.
- Ще гарантира, посредством осигуряване на подходящи ресурси, че жените са в центъра на хуманитарните действия за реагиране, подпомагане и възстановяване и на предоставянето на помощ и изготвянето на програми за развитие. Те трябва да бъдат включвани в създаването, планирането и осъществяването на дейностите за хуманитарна помощ, възстановяване и реконструкция и да бъдат консултирани относно нуждите в началото на всяка извънредна ситуация.

- Ще гарантира, че разработването и прилагането на политиките се основава на практическия опит в работата за улесняване на съществените промени, както и на постигнатия напредък по време на фазата на подпомагане и възстановяване. Ще гарантира, че приобщаващи по характер сдружения на гражданското общество и на жените да участват съдържателно и равнопоставено във всички фази на цикъла, включително в донорските конференции³⁸, което спомага за изграждането на партньорства.
- Ще гарантира, че готовността за действие при кризи и планирането и действията за възстановяване след бедствия и конфликти, включително обучението на държавни служители и организации на гражданското общество, се основат на приобщаващ и зачитащ равенството между половете подход, като надлежно се отчита въздействието върху равенството между половете от оценката на рисковете (Индекс на рисковете от гледна точка на равенството между половете³⁹).

Нормативна рамка относно равенството между жените и мъжете

42. Равенството между жените и мъжете е основно човешко право, обща ценност на ЕС, заложена в политическите рамки на ЕС, и необходимо условие за постигане на целите, свързани с премахването на бедността, увеличаването на растежа, заетостта и социалното сближаване и утвърждаването на мира и сигурността. То е включено и в международните задължения и ангажименти, например Конвенцията за премахване на всички форми на дискриминация по отношение на жените, Пекинската платформа за действие, Програмата до 2030 г. за устойчиво развитие и Европейския консенсус за развитие. Целите на общата външна политика и политиката на сигурност на ЕС формират принципите, насочващи работата в тази област.

³⁸ В етапа на възстановяване има възможност за улесняване на по-голямо равенство между половете чрез прилагането на основан на правата подход, например във връзка с икономическото развитие, достъпа до земя и природни ресурси.

³⁹ Служба за инструментите в областта на външната политика — Инструмент, допринасящ за стабилността и мира. Ръководство за показателите за инструмента, допринасящ за стабилността и мира. https://ec.europa.eu/fpi/key-documents_en

Ето защо ЕС:

- Ще продължи да наблюдава последващите действия, свързани с Пекинската платформа за действие, и по-специално проблемната област, касаеща жените и въоръжените конфликти.
- Ще продължи да насърчава ратифицирането и прилагането на основните инструменти на ООН в областта на правата на човека, както и на незадължителните протоколи към тях, по-специално Конвенцията за премахване на всички форми на дискриминация по отношение на жените (CEDAW) и незадължителния протокол към нея, и да засилва връзката между CEDAW и програмата за ЖМС чрез общи препоръки 30 и 35.
- Ще продължи твърдо да подкрепя Международния наказателен съд (МНС), особено в областта на свързаното с конфликти сексуално и основано на пола насилие, с цел насърчаване на отчетността и борба срещу безнаказаността. МНС е първият и единствен по рода си постоянно действащ международен наказателен съд за разследване и наказателно преследване на най-тежките престъпления.
- Ще продължи да подкрепя работата на Международния остатъчен механизъм за наказателните трибунали и други международни трибунали.
- Ще продължи да прилага своята политика, очертана в „Насоки на ЕС за насърчаване на спазването на международното хуманитарно право“, с особено внимание върху спазването на забраната за изнасилвания и други форми на сексуално насилие.
- Ще продължи да прилага програмата за „младежта, мира и сигурността“, поместена в Резолюции 2250 и 2419 на СС на ООН. Това включва разглеждане на въпроса за (постоянното) неравенство, което излага младите жени и мъже на особен риск, и повишено внимание към все по-активното приобщаващо представителство на младите жени в предотвратяването и разрешаването на конфликти.

Укрепване на местната, националната и регионалната отговорност

43. Приобщаващият мирен процес в по-голяма степен дава възможност да се идентифицират и преодоляват първопричините за конфликт, както и да се гарантира отчитане на нуждите на засегнатите части от населението. Ето защо укрепването на местната, националната и регионалната отговорност, при едновременно гарантиране на консултации и сътрудничество с местни заинтересовани страни, включително гражданското общество, е от решаващо значение. Наред с това приобщаването увеличава легитимността и националната отговорност по отношение на дадено мирно споразумение и неговото изпълнение. Освен това така намалява вероятността изключените участници да подкопаят процеса. Приобщаващият процес не предполага, че всички заинтересовани страни участват пряко в официалните преговори, но той може да улесни взаимодействието между страните в конфликта и други заинтересовани страни и да създаде механизми за включване на всички гледни точки в процеса. Може да са необходими специални механизми, за да се гарантира, че жените миротворци и женските организации са пълноценно включени в процеса.

Ето защо ЕС:

- Ще подкрепи изграждането на капацитет и обмена на информация между партньори и държави извън ЕС, включително национални механизми и институции за равенство между половете.
- Ще осъществява консултации с женските организации, жените миротворци и защитниците на правата на човека, и ще подкрепя тяхното включване във формални и неформални мирни процеси, и — когато е уместно — в тяхното ръководене.
- Ще гарантира, че ЕС се ангажира пълноценно и равностойно с приобщаващите организации на гражданското общество, т.е. с организациите на гражданското общество, в които жените играят водеща роля, допринасят за стратегията, и в които различните женски гласове са чути и представени в спектъра от проблеми пред обществото.
- Ще гарантира подкрепа за международни и регионални неправителствени организации, които насърчават местното участие и приобщаването и допринасят за изграждането на национален капацитет.

Укрепване на сътрудничеството и диалога с други участници

44. Сътрудничеството с международни участници е от решаващо значение за ефективното изпълнение на програмата за ЖМС, както и за избягване на дублирането на усилия и конкуренцията за ресурси. Сътрудничеството е необходимо и с оглед обмена на анализ, на извлечени поуки и ресурси, както и за да се осигури съгласуваност между резултатите на програмите и разработването на политики на световно, регионално и национално равнище. Важно е диалогът между различните участници да се провежда на всички равнища (местно, национално, регионално и международно), както и между тях, и да включва гражданското общество. Важно е също международните организации да не се конкурират с местните организации на гражданското общество, когато тези организации могат да допринесат по сходен начин за дадена политика или програми (например изготвянето на проучвания).

Ето защо ЕС:

- Ще насърчава приобщаващите партньорства и подобрения обмен на опит, извлечени поуки и най-добри практики сред всички заинтересовани страни по всички аспекти на изпълнението на програмата за ЖМС. Това включва установяване на съвместни интереси, като се отчитат по-специално възникналите предизвикателства и възможности.
- Ще продължи да работи съвместно със съответните международни и регионални организации, по-специално ООН, но също така и с други, като например: Организацията на Северноатлантическия договор (НАТО), Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа (ОССЕ), Асоциацията на народите от Югоизточна Азия (АСЕАН), Организацията на американските държави (ОАД), Г-20, Г-7, Африканския съюз (АС), Международния комитет на Червения кръст и Съюза за Средиземноморието (UfM). ЕС ще продължи също да работи съвместно с други регионални организации, които желаят да постигнат напредък в работата, свързана с равенството между половете, мира и сигурността, като се опира и на съществуващи инициативи и опит, с цел постигане на полезно взаимодействие в ситуации, където ЕС и ООН или други международни организации играят значителна роля.

- Ще насърчава и подкрепя инициативата на националните звена за контакт по въпросите на ЖМС, които служат като междурегионален форум и дават възможност за обмен на опит и добри практики за постигане на напредък при прилагането на резолюциите на Съвета за сигурност относно ЖМС и за подобряване на координацията на финансирането и програмите за помощ.
- Ще насърчава и подкрепя инициативата за регионално ускорение на Резолюция 1325 на СС на ООН, която е насочена главно към обмен на техническо равнище между съветниците по въпросите на равенството между половете и други специалисти в многостранни и регионални организации. Това е с цел да се създаде форум, който подобрява изпълнението на програмата за ЖМС, и да насърчи полезното взаимодействие между участниците от ЕС, ООН, НАТО, Африканския съюз и ОССЕ.
- Ще популяризира и насърчава приобщаващите практики, чиято цел е да се подобри съгласуваността, координацията и ефективността.
- Ще насърчава диалога между организациите на гражданското общество и ЕС, координирани от ЕСВД, и в държави извън ЕС, координирани от делегациите на ЕС.

Мерки за подкрепа

Политическа подкрепа за ефективното изпълнение на програмата за ЖМС

45. Изпълнението на програмата за ЖМС по ефективен начин означава възприемането на холистичен подход. От изключително значение е изключващите подходи и тези, основаващи се на изолирани процеси, да бъдат трансформирани в приобщаващи и всеобхватни начини за взаимодействие и работа. Все още има недостатъчно разбиране, а понякога и недостатъчно одобрение в това отношение. Поради това изпълнението на програмата за ЖМС трябва да бъде подкрепено чрез възможно най-твърдо политическо лидерство и ангажимент.

Ето защо ЕС:

- Ще насърчава изпълнението на програмата за ЖМС във всякакъв контекст, включително на многостранни форуми и при двустранен ангажимент, чрез политически диалог и диалози относно правата на човека, партньорства, декларации, многостранен обмен, съобщения и съвместни изявления с партньорски държави.
- Ще прави необходимото за трайното ефективно изпълнение на програмата за ЖМС в рамките на ЕС чрез осъществяване и мониторинг на стратегическия подход на ЕС към проблематиката на ЖМС, стратегическия ангажимент по отношение на равенството между половете и Втория план за действие на ЕС относно равенството между половете.
- Ще насърчава и подкрепя изпълнението на програмата за ЖМС в хода на мандата на главния съветник на ЕСВД по въпросите на равенството между половете и Резолюция 1325 на Съвета за сигурност на Организацията на обединените нации.
- Ще включи и насърчава съгласуван подход към равенството между половете и ЖМС в общата външна политика и политика на сигурност на ЕС.
- Ще насърчава разбирането и творческото мислене относно програмата за ЖМС, включително в по-широката обществена сфера.
- Ще гарантира, че програмата за ЖМС е основна тема на политическия и дипломатическия ангажимент по отношение на нововъзникващи предизвикателства и ситуации на криза, нестабилност, конфликти и следконфликтни ситуации, отчитайки приоритета на превантивната дипломация спрямо всички тези ситуации.
- Ще насърчава засиленото и приобщаващо сътрудничество в областта на изпълнението на програмата за ЖМС, заедно с всички заинтересовани страни, включително националните правителства, законодателните органи, националните институции по правата на човека, органите по въпросите на равенството между половете, местните органи, представителите на гражданското общество, недържавните участници, частния сектор, участниците в процеса на развитие, хуманитарни организации и международни и регионални организации.

- Ще насърчава прилагането на международни стандарти на съобразена с равенството между половете подкрепа за посредничество. ЕС ще продължи да възприема мирните процеси като възможност за насърчаване на овластяването на жените, на равенството между половете, на интегрирането на принципа на равенство на половете, на съдържателното и равнопоставено участие на жените и на зачитането на правата на жените в преговорите и в рамките на подписваните в резултат споразумения за мир.
- Ще гарантира, че всички лица, ангажирани в посредничеството на ЕС по тези въпроси, ще ги поставят за обсъждане по време на предварителните и същинските мирни преговори и че ще търсят начини да гарантират тяхното включване и приоритетно разглеждане в последващата фаза на изграждане на мира и следконфликтно възстановяване, включително чрез ресурсно обезпечени експертни позиции по въпросите на равенството между половете във всички интервенции на ЕС за посредничество.
- Ще гарантира, че всички разгърнати ресурси на ЕС в нестабилни и засегнати от конфликти ситуации и хуманитарни извънредни ситуации включват достатъчно капацитет за изпълнение на програмата за ЖМС, включително чрез участието на ресурсно обезпечени експерти и съветници по въпросите на равенството между половете във всички общи мисии и операции в областта на сигурността и отбраната, делегации на ЕС и специални представители на ЕС. ЕС ще гарантира, че всички разгърнати от ЕС военни и цивилни служители, включително служители на ръководни длъжности, са достатъчно добре обучени по въпроса за равенството между половете и ЖМС, и по-конкретно за това как този въпрос да бъде интегриран в съответните им дейности.

Финансиране и осигуряване на ресурси

46. Финансирането е необходимо за целите на интегриране на измерението на равенството между половете, баланса между половете и други специфични действия за постигане на равенство между половете. С оглед на това и въз основа на множество оценки и доклади⁴⁰ глобалната липса и/или ограниченото финансиране продължава да бъде основна пречка пред ефективното изпълнение на програмата за ЖМС. Както в ЕС, така и в световен мащаб, е необходимо финансиране за проекти/програми, основно насочени към равенството между половете и ЖМС, както и за интегрирането на аспектите и гледните точки, свързани с равенството между половете, в други проекти/програми. Липсата на ресурси, включително изграждането на вътрешен капацитет, за работа в областта на равенството между половете и за изпълнение на програмата за ЖМС, продължава да бъде ключово предизвикателство, което изисква решение. Освен това е необходима благоприятна макроикономическа среда, за да се преодолеят първопричините за неравенството между половете.

⁴⁰ Goldberg, D. B. (2015). Civil Society Organisation (CSO) Survey for the global study on women, peace and security: CSO perspectives on UNSCR 1325 implementation 15 years after adoption. The Global Network of women peacebuilders. <http://peacewomen.org/sites/default/files/CSO%20Survey%20Report%20FINAL.pdf>
Coomaraswamy, R., & UN Women. (2015). Preventing conflict, transforming justice, securing the peace: a global study on the implementation of United Nations Security Council resolution 1325. (<http://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/UNW-GLOBAL-STUDY-1325-2015.pdf>)
Програма на ООН за развитие. (без дата). Информационна бележка за доверителния фонд — Глобален инструмент за ускорение. (<http://mptf.undp.org/factsheet/fund/GAI00>).

47. Съдържателният и траен напредък изисква подход, основан на правата на човека, за да се гарантира, че жените не само придобиват умения и активи, но и упражняват избор и контрол по отношение на възможности и ресурси, и са в състояние да влияят на процеса на вземане на икономически решения на всички равнища. Специално внимание ще се отдели на ролите и позициите на жените в рамките на формалната и неформалната икономика. Работата по изпълнението на програмата за ЖМС, включително в ситуация на конфликт или след конфликт, отдавна страда от недостиг на ресурси. Прякото, надеждно и предвидимо финансиране, осигурено чрез гъвкави безвъзмездни помощи или дългосрочно финансиране, може да допринесе за създаването на условия за движенията на местно равнище и за организациите на гражданското общество за изпълнението на програмата за ЖМС.

Ето защо ЕС:

- Ще работи за включване на равенството между половете и програмата за ЖМС в приложимите инструменти на ЕС за външно финансиране.
- Ще въведе изискване за включване на бюджет за експерти и/или консултанти по въпросите на равенството между половете във всички операции и мисии по линия на ОПСО, както и в делегациите на ЕС.
- Ще гарантира адекватно, устойчиво и предсказуемо финансиране чрез планиране и интегриране в непрограмирани действия за изпълнение на програмата за ЖМС.
- Като признава подхода, основан на потребностите, установен в държави — членки на ЕС, и в инструментите на ЕС за външно финансиране, по възможност ще отдава приоритетно значение на (преките) безвъзмездни средства за проекти в областта на равенството между половете и ЖМС, управлявани от местни организации на гражданското общество, в частност от женски организации.
- Ще насърчава практиката на анализ на равенството между половете като изискване за финансиране на външните действия на ЕС.
- Ще насърчава целевото финансиране за външната и независима оценка на стратегическия подход на ЕС към ЖМС. ЕС ще насърчава също така съобразяване на оценките на всички външни дейности и политики на ЕС с равенството между половете.
- Ще гарантира минимални административни ограничения за достъп до финансиране от местни организации на гражданското общество в рамките на Финансовия регламент на ЕС.

- Ще насърчава целевото финансиране за изследвания в областта на ЖМС.
- Ще оценява, следи и, когато е приложимо, ще противодейства на мерките за борба с тероризма на ЕС, на държавите — членки на ЕС, и на партньорите от ЕС, включително на закони за финансиране на борбата с тероризма, така че те да не засягат отрицателно, да не ограничават и да не оказват последици върху правата на жените.
- Ще гарантира изпълнението на Програмата за действие от Адис Абеба от Третата международна конференция за финансиране на развитието (Програма за действие от Адис Абеба).

Изграждане на капацитет и обучение

48. Ефективното изпълнение на програмата за ЖМС зависи от осведомеността и знанията, уменията, способностите и ресурсите на жените и мъжете на всички равнища на процесите на вземане на решения. Предвид сложността на днешната обстановка по отношение на сигурността и разширяването на програмата за ЖМС, изграждането на капацитет и подобряването на обучението и образованието с оглед постигането на траен мир, сигурност и равенство между половете е в основата на изпълнението на цялата програма за ЖМС.
49. Целенасоченото обучение е ключов елемент от изпълнението на програмата за ЖМС. Новата политика на ЕС за обучение в областта на ОПСО⁴¹, приета на 15 март 2017 г., установява задължително и стандартизирано обучение преди разпределение, като предпоставка за разгръщането както на командирован, така и на договорно нает персонал. Въпреки че вече се осигурява обучение преди разпределение за персонала, изпратен на мисии и операции по линия на ОПСО, то все още не е задължително за всички. Други видове намеса (например подкрепа при посредничество) все още нямат такъв структуриран и задължителен подход към обучението. В съответствие с тази нова политика за обучението, всички обучения в областта на ОПСО следва да отразяват основните принципи на ЕС, включително целите по отношение на равенството между половете и ЖМС. Освен това свързани с равенството между половете елементи ще продължат да бъдат включвани по-систематично във вътрешни семинари и обучения в областта на ОПСО.

⁴¹ Политика на ЕС за обучения в областта на ОПСО (док. 5197/2/17 REV 2), 15 март 2017 г.

Ето защо ЕС:

- Ще продължи да повишава своето разбиране по въпроси, свързани с програмата за ЖМС, чрез засилено и консолидирано обучение на всички равнища, включително на равнището на висшето ръководство. Ще изисква от държавите членки да предлагат подходящи курсове за обучение като част от годишната програма на ЕС за обучение на техните граждани, и ще ги насърчава да направят тези курсове отворени за участници от други държави членки, когато това е възможно.
- Ще гарантира, че Европейският колеж по сигурност и отбрана (ЕКСО) продължава да постига напредък по интегрирането на измерението на равенството между половете във всички свои обучителни дейности, включително всички съществуващи курсове и обучения и съответно предоставяните на местно равнище в държавите членки.
- Ще гарантира, че равенството между половете е интегрирано във всички дейности по управление на кризи за операциите и мисиите по линия на ОПСО и външните действия в хуманитарната област и в областта на развитието.
- Ще гарантира, че Европейската комисия и ЕСВД редовно включват проблематиката на ЖМС в съществуващи и бъдещи курсове за обучение по въпросите на равенството между половете в ЕСВД, Комисията, делегациите на ЕС и структурите, свързани с ОПСО. Такова обучение следва да обхваща например начините за практическо интегриране на измерението на равенството между половете в ежедневната работа.
- Ще гарантира, че свързан с ЖМС компонент/модул е интегриран в курсовете за обучение онлайн и че компонентът равенство между половете се включва систематично в курсовете за обучение във всички имащи отношение сектори като разоръжаване, демобилизация и реинтеграция, реформата в сектора за сигурност и наблюдението на избори.
- Ще насърчава обучението за всички посредници от ЕС, включително тези, получили финансова или техническа подкрепа от ЕС, за това как да се извършва и използва анализ на равенството между половете и как да се включи измерението на равенството между половете в подкрепата за посредничеството.
- Ще предоставя обучение относно равенството между половете и относно това как да се трансформират конфликтите и социализираните норми и роли, свързани с равенството между половете, спрямо персонала, и ще подпомага обучението за правителствени и неправителствени партньори.

- Ще гарантира, че обучението е разработено въз основа на нуждите на получателите и че се използва наставничество или менторство, когато това е целесъобразно, по-специално за заемащите ръководни или управленски длъжности лица.
- Ще насърчава държавите членки да отдават приоритет на изграждането на капацитет и обучението в своите национални планове за действие, както и в дейностите в подкрепа на държави извън ЕС.
- Ще насърчава държавите членки да отдават приоритет на и да инвестират в разработването на обучителни инструменти като онлайн обучение с компютърна програма (уеб-базирано, подкастове) и други пакети за обучение. Такива модули за обучение, разработени за делегации на ЕС и мисии и операции по линия на ОПСО, също биха могли да бъдат споделени с партньори и държави извън ЕС.

Обмен на информация и най-добри практики

50. Неформалната специална работна група на ЕС за ЖМС се доказва като полезен форум за обмен и сътрудничество между институциите на ЕС, държавите членки и гражданското общество⁴².
51. Работната група ще заседава четири пъти годишно, два пъти на стратегическо равнище при съвместно председателство на ЕСВД и ротационното председателство на Съвета на Европейския съюз, както и два пъти на техническо/работно равнище.
52. Делегациите на ЕС следва да свикат форуми за обмен на информация и добри практики в своите държави и на регионално равнище, на които делегациите на ЕС, мисиите по линия на ОПСО и държавите — членки на ЕС, да се срещнат с гражданското общество с оглед осигуряването на солиден контекстуален принос.
53. ЕС има за цел създаването на партньорства и сдружения с други международни и регионални организации, и по-специално структурирани и формализирани платформи за сътрудничество на всички равнища, от политическо до работно равнище. За да бъдат устойчиви и ефективни, низходящите подходи трябва да бъдат придружени от мерки, замислени и прилагани на всички равнища.

⁴² Включително академичните среди.

Ето защо ЕС:

- Ще подкрепи създаването на форум⁴³ за обмен на опит и най-добри практики и за стимулиране на иновациите сред практикуващите юристи (консултанти и звена за контакт по въпросите на равенството между половете) на различни равнища, и ще гарантира, че политическите решения се основават на опит, знания и идеи от експерти, което ще бъде от ключово значение за ефективното и устойчиво прилагане на новия стратегически подход на ЕС спрямо ЖМС. Тази процедура ще се прилага в рамките на ЕС, между организациите, както и между и в рамките на вече изградени и функциониращи мрежи, например вече установени мрежи в Европейската комисия.
- Ще предоставя насоки относно прилагането на новия стратегически подход на ЕС към ЖМС, така че то да се осъществява по приобщаващ начин, и ще гарантира, че то обхваща възможно най-широко участие на различните заинтересовани страни.
- Ще подкрепя съществуващи и нови приобщаващи мрежи от контактни звена и експерти за подобряване на равенството между половете и овластяването на жените и за изпълнение на програмата за ЖМС.

Лидерство и отчетност

54. Лидерството и осигуряването на достатъчни ресурси на всички равнища е от ключово значение за ефективното изпълнение на програмата за ЖМС. Това изисква солидно разбиране на равенството между половете и ЖМС, така че лидерството да бъде съобразено с равенството между половете. В съответствие с общата рамка за политиките на ЕС в областта на равенството между половете, овластяването на жените и ЖМС, отговорността за изпълнението на програмата за ЖМС е на държавите членки. Съответните институции и органи на ЕС също играят важна роля в насърчаването и изпълнението на програмата за ЖМС.

⁴³ Пример за това е сътрудничеството с регионалното ускорение на Резолюция 1325 с ООН, ЕС, НАТО, Африканския съюз и Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа (ОССЕ).

Ето защо ЕС:

- Ще направи необходимото управленческият персонал активно да насърчава равенството между половете и ЖМС в рамките на своите служби, включвайки това във функционалните описания на всички ръководни длъжности и като гарантира, че тези елементи са част от оценката на управленския персонал. Това включва мандатите за ръководителите на делегации, специалните представители на Европейския съюз и ръководителите/командващите мисии и операции по линия на ОПСО.
- Ще гарантира, че лицата, наети или изпратени от ЕС на ръководни позиции, са получили специализирано обучение относно равенството между половете и ЖМС преди изпращането им на терен. ЕС също така ще гарантира, че ръководителите и служителите на ръководни длъжности са добре информирани относно многостранната работа на съветниците и контактни звена по въпросите на равенството между половете.
- Ще гарантира, че всички служители, изпълнители и партньори по изпълнението, наети от ЕС, насърчават ефективното изпълнение на програмата за ЖМС, и ще гарантира, че основната отговорност се носи от ръководните и управленските равнища и че се насърчават механизми за отчетност.
- Ще гарантира, че длъжностните характеристики, заданията и изискванията за участие в търгове и обществени поръчки по правило включват изискването за отчитане на измерението на равенство между половете и ЖМС във всички области на работа, включително изискването да се проведе специфично обучение, ако е необходимо.

Помощни функции

55. Работата на съветниците по въпросите на равенството между половете и контактните звена/координатори е от основно значение за преобразуването на политиките на ЕС в областта на равенството между половете, овластяването на жените и ЖМС в анализ, планиране, провеждане и оценка. Лицата на тези позиции следва да бъдат стратегически разположени, с близък достъп до висшето ръководство и до стратегически документи и процеси. Съветниците и контактните звена по въпросите на равенството между половете също играят важна роля за улесняване на интегрирането на измерението на равенството между половете в ежедневните задачи и операции. В граждански мисии по линия на ОПСО бяха успешно създадени структури на звената за контакт по въпросите на равенството, за да функционират като продължение на съветника по въпросите на равенството между половете, гарантирайки по-широк обхват на усилията за интегриране на принципа на равенство между половете.

56. В делегациите на ЕС координаторите по въпросите на равенството между половете са основни заинтересовани страни, отговарящи за предоставянето на консултации и за координиране на всички усилия и действия, свързани с равенството между половете и овластяването на жените. Те са отговорни за улесняването и подпомагането на изпълнението на Втория план за действие на ЕС относно равенството между половете (GAPII). Мрежата от координатори по въпросите на равенството между половете се среща в Брюксел всяка година. Основен акцент на тази проява е: i) да се направи преглед на съществуващите знания и опит; ii) да се улесни ученето; и iii) да се обсъди напредъкът по GAPII, особено по отношение на целта за промяна в институционалната култура и на докладването.

Ето защо ЕС:

- Ще гарантира, че съветниците и контактните звена по въпросите на равенството между половете имат стратегическо разположение и разполагат с достатъчно ресурси.
- Ще продължава да укрепва функционалната способност и капацитет, свързани с равенството между половете, в ЕС, за предпочитане заедно с всички настоящи многостранни и регионални партньори и посредством обмен с експерти специалисти от гражданското общество и представители на академичните среди.
- Ще насърчава балансирано представителство на половете сред съветниците и контактните звена по въпросите на равенството между половете, като поощрява заемаването на тези позиции от повече мъже.
- Ще систематизира използването на контактни звена по въпросите на равенството между половете и ще изгражда балансирана мрежа от контактни звена, състояща се от национални и международни служители.
- Ще гарантира, че при избора/назначението на тези контактни звена по въпросите на равенството между половете тази отговорност е част от техните длъжностни характеристики и впоследствие от техните годишни оценки. Тази дейност е също толкова важна, колкото и всички останали дейности, и това трябва да бъде съответно отразено в годишните оценки на представянето.
- Ще насърчава по-широкото използване на структурите на звената за контакт по въпросите на равенството като начин за улесняване и насърчаване на интегрирането на принципа на равенство между половете в ежедневните задачи, като използва по-специално добри практики от гражданските мисии по линия на ОПСО.

- Допълнително ще улеснява обмена на идеи и взаимосвързаността между съветниците, звената за контакт и координаторите от ЕС по въпросите на равенството между половете, например чрез физически или виртуални срещи, и по-нататъшното използване на съществуващи онлайн платформи, като например „Заедно“, виртуалната платформа на европейската мрежа от звена за контакт по въпросите на равенството между половете.
- Ще насърчава обмена на добри практики и извлечени поуки между съветниците и звената за контакт/координаторите.
- Ще насърчава многообразието сред съветниците и звената за контакт /координаторите по въпросите на равенството между половете, най-вече чрез назначаването на повече мъже.

Процедури за наблюдение, оценка и докладване

57. ЕС разполага със солидна система за наблюдение, оценка и докладване, не на последно място като част от плана за действие на ЕС относно равенството между половете за периода 2016—2020 г. (GAP II) и стратегическия ангажимент на ЕС за равенство между половете. Подобрените процедури за наблюдение, оценка и докладване по въпросите на ЖМС имат за цел да подобрят още повече цялостното проследяване на изпълнението на програмата за ЖМС, включително чрез оптимизиране и синхронизиране с имащи отношение паралелни процедури за докладване. Системата за докладване относно ЖМС се стреми да се фокусира не само върху това *какво* трябва да се направи, но и *как* да се направи.
58. Търси се подобряване на сегашната система за наблюдение, оценка и докладване както по отношение на съдържанието, така и на процеса. Целта е да се създадат условия за извличане на максимални ползи от количествените и качествените анализи и оценки, като се сведат до минимум смущенията за доставчиците на данни и усложненията за лицата, обработващи данни. Освен това ЕС се стреми да създаде процес за мониторинг, основан на показатели, маркиращи напредъка. По отношение на аспекта на програмата за ЖМС, свързан с участието, необходимо е по-голямо внимание към качеството на включването на жените, в допълнение към вече включения брой жени. Това ще направи възможно разработването на един по-задълбочен анализ на съдържателното и равнопоставено участие на жените и действителното им влияние в процесите и позициите при вземане на решения.

59. Ефективният, приобщаващ и прозрачен мониторинг и оценка във връзка с ЖМС налага обмен и партньорство между институциите на ЕС, държавите членки и гражданското общество. Следва да бъдат установени ефективни и прозрачни механизми и процедури на участие.

Ето защо ЕС:

- Ще доразработи и използва показатели за своите действия по изпълнението на стратегическия подход в областта на ЖМС. Ще систематизира разбити по полов признак данни във външните политики на ЕС и ще гарантира, че анализът на въздействието излиза извън описанието/докладването на общите данни за неравенството между половете, чрез осигуряването на задълбочени (конкретни) проучвания, проведени от независими организации на гражданското общество или представители на академичните среди, базови проучвания и редовен обмен с представители на ЕС (включително местни организации на гражданското общество и по-специално женски организации).
- Ще събира свързани с ЖМС показатели от други рамки (Пекинската платформа за действие, национални планове за действие на държавите членки, Втория план за действие на ЕС за равенство между половете и т.н.) и ще ги включи във възможно най-голяма степен в рамката от показатели за ЖМС, за да се гарантира, че не се искат едни и същи данни в различните отчетни процедури (това ще улесни докладването).
- Ще се стреми към допълнително подобряване на ефективността, хармонизирането и рационализирането на всички доклади на ЕС, свързани с равенството между половете, овластяването на жените и ЖМС.
- Ще осигурява параметри, системи и насоки за държавите членки, за да се гарантира, че процесите на наблюдение и оценка могат да бъдат обобщавани на регионално равнище, като се отчитат специфичните нужди и приоритети на всяка държава членка.
- Ще насърчава ефективното участие на приобщаващото гражданско общество, включително на местни групи за правата на жените и експерти по въпросите на равенството между половете, в процесите на наблюдение и оценка.

Национални планове за действие

60. Националните планове за действие играят важна роля в опростяването на изпълнението на програмата за ЖМС, предимно на национално равнище.

Ето защо ЕС:

- Ще насърчава подход, който обхваща всички нива на управление, към разработването и изпълнението на национални планове за действие. Това ще подпомогне държавите членки в усилията им да се даде приоритет на стратегия, обхващаща всички нива на управление, и да останат ангажирани с насърчаването на всички държави във и извън ЕС, да разработят и прилагат национални планове за действие, основаващи се на този принцип.
- Ще гарантира, че са налице достатъчно ресурси в подкрепа на националните планове за действие, така че те да могат да се прилагат по ефективен начин.
- Ще насърчава механизми за участие като част от разработването на национални планове за действие, за да се гарантира ангажираността и приобщаването на местно равнище, както и наличието на ресурси.
- Ще насърчава институционализирането на парламентарния контрол върху изпълнението на националните планове за действие. Ще насърчава участието на гражданското общество в наблюдението и оценката.
- Ще насърчава държавите — членки на ЕС, взаимно да се подпомагат в разработването и изпълнението на националните планове за действие.
- Ще продължи да подкрепя и насърчава ефективното изпълнение на националните планове за действие в държави, където външните дейности на ЕС се осъществяват с подкрепата на главния съветник на ЕСВД по въпросите на равенството между половете и Резолюция 1325 на Съвета за сигурност на Организацията на обединените нации.
- Ще направи необходимото разпоредбите на тази стратегия на ЕС относно ЖМС да намери място в бъдещите национални планове за действие на държавите — членки на ЕС, и на държави извън ЕС.

Приложение I: Жените, мирът и сигурността (ЖМС) във външните политики на ЕС

ЖМС в общата политика за сигурност и отбрана

61. Значението на равенството между половете и интегрирането на принципа на равенството между половете в рамките на общата политика за сигурност и отбрана (ОПСО) на всички равнища е многократно потвърждавано от Съвета от 2006 г. насам.⁴⁴ След приемането на „цялостния подход към прилагането от страна на ЕС на Резолуции 1325 и 1820 на СС на ООН относно ЖМС“⁴⁵, беше разработена и непрекъснато актуализирана⁴⁶ политика в областта на ОПСО относно ЖМС, за да се гарантира интегрирането на принципа на равнопоставеност между половете и изпълнението на резолюциите на Съвета за сигурност на ООН относно ЖМС, от ранния анализ и планиране до провеждането на мисии и операции по линия на ОПСО, включително тяхното проследяване и оценка.
62. През 2016 г. бе проведено базово проучване, представляващо преглед на интегрирането на правата на човека и равенството между половете в ОПСО. Освен определянето на основни параметри, докладът от базовото проучване⁴⁷ също така подчертава постигнатия напредък и представя примери на добри практики.

⁴⁴ Заключение на Съвета относно насърчаването на равенството между половете и интегриране на принципа на равнопоставеността на половете в управлението на кризи. 2760-о заседание на Съвета по общи въпроси в Брюксел, 13 ноември 2006 г.

⁴⁵ Цялостен подход за прилагане от страна на ЕС на Резолуции 1325 и 1820 на Съвета за сигурност на ООН относно жените, мира и сигурността (док. 15671/1/08 REV 1), 1.12.2008 г.

⁴⁶ Последно актуализирана през 2012 г.: Изпълнение на резолюциите на Съвета за сигурност на ООН относно жените, мира и сигурността в контекста на мисиите и операциите по линия на ОПСО (док. 5799/12/12).

⁴⁷ Това беше първият случай на проведено базово проучване относно интегрирането на правата на човека и равенството между половете в областта на ОПСО. Проучването, което идентифицира 21 основни параметъра за оценка на степента на интегриране на правата на човека и равенството между половете в ОПСО, се състои от две части: i) проведени проучвания във връзка с планирането и въздействието за седем мисии по линия на ОПСО; както и ii) пет въпросника към службите в рамките на ОПСО — Дирекцията за управление и планиране при кризи (CMPD), Способностите за планиране и провеждане на граждански операции (CPCC), Военния секретариат на ЕС (ВСЕС) и Европейския колеж по сигурност и отбрана (ЕКСО), както и всички мисии по линия на ОПСО.

63. Мисиите и операциите по линия на ОПСО постепенно увеличиха своя консултантски капацитет по въпросите на равенството между половете с оглед засилване на интегрирането на принципа на равнопоставеност между половете и ускоряване на изпълнението на политиката на ЕС относно ЖМС. Към момента на одобряване на стратегическия подход на ЕС към ЖМС [декември 2018 г.] всички граждански мисии по линия на ОПСО са разполагали със съветници по въпросите на равенството между половете с единична или двойна функция⁴⁸. Всички военни мисии на ЕС и една от трите военни операции по линия на ОПСО разполагат с консултантски длъжности на пълен работен ден по въпросите на равенството между половете и с консултантски пост по същите въпроси с двойни функции в рамките на военните способности за планиране и провеждане на военни операции (МРСС)/Военния секретариат на ЕС (ВСЕС). До момента обаче нито една от тези позиции не е заета, което застрашава способността на ЕС да постигне ефективно изпълнение.
64. Основната роля на съветниците по въпросите на равенството между половете в мисиите и операциите по линия на ОПСО е да предоставят консултации на висшето ръководство относно анализа на равенството между половете и интегрирането на аспектите на равенството между половете при изпълнението на мандата на мисията. Отговорностите на съветника по въпросите на равенството между половете може да се различават в зависимост от размера и структурата на мисията и естеството на мандата. Въпреки това те винаги разглеждат както вътрешните, така и външните аспекти. **Във външен план** съветниците по въпросите на равенството между половете работят пряко или непряко (например чрез експерти и ментори в тази област) с местните партньори от приемащата държава, например при изготвянето на законодателство или за изграждането на капацитета на местните институции. **Във вътрешен план** съветниците по въпросите на равенството между половете работят в тясно сътрудничество с ръководството на мисиите/операциите и други субекти в рамките на способностите за стратегическо и оперативно планиране и провеждане на мисиите. Като цяло съветниците по въпросите на равенството между половете са посредници и катализатори: те идентифицират, подкрепят и консултират. Те обаче не носят крайната отговорност за работата по равенството между половете и системното интегриране на аспекта на равенството между половете в мисиите/операциите, тъй като това е отговорност на ръководителя на мисията или на командващия.

⁴⁸ Това е термин, с който се обозначава служител, изпълняващ две функции.

65. В гражданските мисии по линия на ОПСО структурите на контактните звена по въпросите на равенството между половете са станали общ инструмент, използван, за да се даде възможност за интегрирането на принципа на равнопоставеност между половете в изпълнението на мандата на мисията. Контактните звена имат отговорности, свързани с равенството между половете и ЖМС, като допълнение към основната им функция. Контактните звена действат като точка за контакт и като мост между съветника по въпросите на равенството между половете и различните субекти в рамките на мисията. Както в случая със съветниците по въпросите на равенството между половете, ролята на координатора по въпросите на равенството между половете зависи от мандата на мисията и от неговата функции и задачи в мисията.
66. За по-нататъшното преодоляване на несъответствието между политика и практика през 2018 г. беше разработен и въведен набор от оперативни насоки за интегрирането на принципа на равнопоставеност между половете за гражданските мисии по линия на ОПСО⁴⁹. Насоките имат за цел: i) улесняване на систематичното включване на принципа на равнопоставеност между половете и приемане на политики в областта на равенството между половете, в т.ч. изпълнението на политиката на ЕС относно ЖМС; и ii) насърчаване на по-единен подход към равенството между половете, овластяването на жените и програмата за ЖМС в рамките на мисии.

⁴⁹ Командващият гражданските операции изготви оперативни насоки за управление на мисиите и относно персонала във връзка с интегрирането на принципа на равнопоставеност между половете (док. EEAS (2018) 747).

ЖМС в дейностите на Европейската комисия

Гражданска защита и хуманитарна помощ

67. ЕС е приел основан на равенството между половете подход по отношение на хуманитарната помощ, който признава равенството между половете като критерий за качество, спомагащ да се гарантира, че хуманитарната помощ достига до най-уязвимите и отговаря ефективно на специфичните нужди на жените, момичетата, момчетата, мъжете и възрастните жени и мъже. Работният документ на службите на Комисията „Равенството между половете в областта на хуманитарната помощ: различни нужди, адаптирана подкрепа⁵⁰“, очертава подхода на ЕС към въпросите на равенството между половете и основаното на пола насилие в областта на хуманитарната помощ. Работният документ на службите на Комисията се позовава на рамката за ЖМС и на цялостния подход към прилагането от ЕС на резолюции 1325 и 1820 на СС на ООН относно ЖМС, както и на 17-те показателя, приети от Съвета. Тази политика включва глава относно сексуалното и основаното на пола насилие и ЕС подкрепя целенасочените действия за премахване на това насилие.
68. В подкрепа на изпълнението на политиките и съгласуваността между тях, ЕС въведе маркер за пол и възраст, който се прилага за всички финансирани от ЕС хуманитарни проекти от януари 2014 г. насам. Маркерът за пол и възраст е инструмент за отчетност, който използва четири критерия за качество за измерване до каква степен всички финансирани от ЕС хуманитарни действия включват показателите за пол и възраст на етапите предложение, мониторинг и окончателен доклад.
69. Ето защо рамката за ЖМС е от особено значение за хуманитарната дейност на ЕС, особено що се отнася до интегрирането на принципа на равнопоставеност между половете и защитата от сексуално и основано на пола насилие при извънредни ситуации.

⁵⁰ Работен документ на службите на Комисията „Равенството между половете в областта на хуманитарната помощ: различни нужди, адаптирана подкрепа“, Брюксел, 22.7.2013 г., SWD (2013) 290 final.

Международно сътрудничество и развитие

70. Тъй като участието на момичетата и жените и правото им на глас на всички равнища на обществото са от съществено значение за постигането на справедливи и приобщаващи общества, ГД „Международно сътрудничество и развитие“ (ГД DEVCO) на Европейската комисия ще продължи да укрепва усилията си, като част от изпълнението на GAP II, плана за действие на ЕС относно равенството между половете за периода 2016—2020 г., да допринася по измерим начин за увеличаване на дейната роля, правото на глас и участието на момичетата и жените в обществения, икономическия и политическия живот, включително в ситуации на конфликт и в следконфликтни ситуации.
71. GAP II осигурява рамката за ориентирани към резултатите мерки и координирани действия. Планът консолидира контекста, логиката и приоритетите на обновен подход, който потвърждава и превръща политиката и политическите ангажименти на ЕС към равенството между половете в по-ефективно постигане на конкретни резултати за жените и момичетата, като същевременно насърчава по-ефективната координация, изпълнение и наблюдение на дейностите на ЕС в тази област. Планът съдържа специфични цели за увеличаване на капацитета за действие и представителството на жените, както и за премахването на всички форми на дискриминация и насилие, на които са подложени във всички сфери.
72. Докладът за изпълнението на GAP II за 2017 г.⁵¹ показва, че най-избраната цел от делегациите на ЕС в държавите партньори в областта на развитието е била „елиминиране на всички форми на насилие срещу жените и момичетата“, както в публичната, така и в частната сфера.

⁵¹ Годишен доклад за изпълнение за 2017 г.: Втори план за действие на ЕС относно равенството между половете — Равенство между половете и овластяване на жените: преобразяване на живота на момичетата и жените посредством външните отношения на ЕС през периода 2016—2020 г. (SWD (2018) 451 final), 15.10.2018 г.

73. Тази цел включва специфичен показател за „закрила за всички жени и мъже от всички възрастови групи от сексуално и основано на пола насилие в кризисни ситуации, чрез подкрепени от ЕС операции“, като се предлага списък с показатели за измерване на въздействието на ръководените от ЕС дейности. Тези показатели включват, но не се ограничават до следните аспекти: i) брой държави — партньори на ЕС, които отчитат намаляване на случаите на сексуално насилие като средство за водене на война; ii) брой лица, пряко ползващи се от подкрепяни от ЕС програми, които са конкретно насочени към подпомагане на цивилното население при изграждане на мира след конфликти и/или при предотвратяване на конфликти; и iii) процент мисии за опазване и изграждане на мира със специфични разпоредби за подобряване на сигурността и положението на момичетата и жените от всички възрастови групи.
74. В рамките на този конкретен тематичен приоритет през 2017 г. бяха докладвани 34 нови инициативи за засилване на представителството на жените и политическия им глас, въпреки че само няколко бяха съсредоточени върху мира и сигурността. Повечето се отнасяха до участието на жените в политиката, управлението и изборните процеси и до женските организации и овластяването на защитниците на правата на човека.

Правосъдие, потребители и равнопоставеност между половете

75. Тъй като равенството между мъжете и жените е една от основните ценности на ЕС, Европейската комисия има за цел насърчаване на равенството между половете в държавите членки и по целия свят, в съответствие с целта за устойчиво развитие (ЦУР) 5 относно равенството между половете. Работата на Комисията, както е видно в нейния стратегически ангажимент за равенство между половете⁵², е съсредоточена върху следните пет приоритетни области: i) увеличаване на участието на жените на пазара на труда и равната икономическа независимост на жените и мъжете; ii) намаляване на разликите между половете по отношение на заплащането, доходите и пенсиите и по този начин борба с бедността сред жените; iii) насърчаване на равенството между мъжете и жените в процеса на вземане на решения; iv) борба с основаното на пола насилие и защита и подкрепа за жертвите; както и v) насърчаване на равенството между половете и утвърждаване на правата на жените по света.
76. Към настоящия момент участието на жените на пазара на труда в ЕС е с около 10 процентни пункта по-ниско от това на мъжете. Освен това заплащането им е средно с 16% по-ниско и те по-рядко са повишавани до надзорни и ръководни позиции. По-специално, по-малко от 6% от жените заемат поста главен изпълнителен директор в някое от големите дружества, котиращи на борсата в ЕС. Икономическото овластяване на жените е важна стъпка към постигане на равенство между половете. Това беше подчертано и в стълба на социалните права, одобрен от Европейския съвет през ноември миналата година⁵³. Основаното на пола насилие продължава да бъде широко разпространен проблем в ЕС, като една на всеки три жени става жертва на физическо насилие, сексуално насилие, или и на двете⁵⁴.

⁵² Работен документ на службите на Комисията: Стратегически ангажимент за равенство между половете за периода 2016—2019 г. (SWD (2015) 278 final), 3.12.2015 г.

⁵³ ГД „Правосъдие и потребители“ (Европейска комисия). (април 2018 г.). Доклад относно равенството между жените и мъжете в ЕС.

⁵⁴ Основаното на пола насилие продължава да бъде широко разпространен проблем в ЕС, като една на всеки три жени става жертва на физическо насилие, сексуално насилие, или и на двете. Източник: Агенция на Европейския съюз за основните права. (март 2014 г.). „Насилието срещу жени: общоевропейско проучване“ Доклад за основните резултати.

77. Комисията използва всички инструменти, с които разполага, за да постигне приоритетите, изложени в нейния стратегически ангажимент. Те включват: i) мониторинг на съществуващото законодателство, включително относно дискриминацията в заплащането, достъпа до стоки и услуги, забраната за сексуален тормоз на работното място, закрила на бременните работнички, включително срещу уволнение, минимални стандарти за правата на жертвите, и европейски заповеди за защита; ii) предложения за ново законодателство, например относно въвеждането на платен отпуск по бащинство, родителски отпуск и отпуск за полагане на грижи за всички работници, включително непрехвърляеми периоди на отпуск за отглеждане на дете за бащите и майките, както и за подобряване на прозрачността при подбора на борда на директорите в най-големите дружества, допуснати до борсова търговия; и iii) присъединяване към Конвенцията на Съвета на Европа за превенция и борба с насилието над жени и домашното насилие (Истанбулската конвенция⁵⁵).
78. Комисията също така въвежда и прилага набор от политики, като например: i) план за действие за преодоляване на разликите в заплащането между половете⁵⁶, който включва широк и съгласуван набор от над 20 конкретни действия, които да бъдат осъществени в периода 2018—2019 г.; и ii) мониторинг на държавите членки чрез процеса на икономически надзор в рамките на ежегодния европейски семестър. Комисията финансира инициативи на гражданското общество, както и проекти на националните органи чрез своята програма за ПРГ (права, равенство и гражданство), и заедно с Евростат и Европейския институт за равенство между половете (EIGE), допринася за събиране на качествени сравними данни относно равенството между половете от всички държави — членки на ЕС.

⁵⁵ Конвенция на Съвета на Европа за превенция и борба с насилието над жени и домашното насилие, CETS № 210, 11.5.2011 г..

⁵⁶ Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета и Европейския икономически и социален комитет: План за действие на ЕС за периода 2017—2019 г. Преодоляване на разликата в заплащането между половете (COM (2017) 678 final), 20.11.2017 г.

Политика за съседство и преговори за разширяване

79. В прегледа на европейската политика за съседство през 2015 г.⁵⁷ конкретно се упоменава, че ще бъдат положени допълнителни усилия за интегриране и укрепване на прилагането на Резолюция 1325 на Съвета за сигурност на ООН относно жените, мира и сигурността и на последвалите я резолюции, както и на принципа относно равенството между половете, в планирането, изпълнението и прегледа на общата политиката за сигурност и отбрана. Освен това в 20-те конкретни цели за 2020 г., приети през 2017 г. от държавите — членки на ЕС, и шест източноевропейски държави партньори от Източното партньорство (ИП), се посочва, че равенството между половете е хоризонтален въпрос. Въпросът е застъпен и в редица отделни цели, свързани със засилването на сътрудничеството в областта на сигурността, а именно в подкрепа на разрешаването на конфликти и предотвратяването на кризи.
80. В съобщението на Комисията от 2016 г. относно политиката на ЕС по въпросите на разширяването⁵⁸ се подчертава, че „е нужна допълнителна работа, за да се постигне равенство между жените и мъжете, особено на пазара на труда, и за справяне с основаното на пола насилие“. Всички държави, обхванати от процеса на разширяване, с изключение на една, са ратифицирали Истанбулската конвенция, която има специален член относно ситуации на въоръжен конфликт, както и в мирно време (член 2.3). Необходими са повече усилия от държавите от ИП, които все още не са ратифицирали Конвенцията.
81. Програмата за ЖМС и GAP II са важни рамки на политиката за премахването на всички форми на дискриминация и насилие, на които са подложени жените и момичетата. В отговор на нерешените конфликти и влошеното положение със сигурността в някои части от съседните на ЕС региони е в ход изпълнението на редица действия. Те имат за цел: i) да увеличат участието на жените в инициативи за изграждане на мира; ii) да подобрят капацитета на местните заинтересовани страни за предотвратяването на конфликти на местно равнище; и iii) да се укрепи вътрешният експертен опит в областта на сигурността, за да се установи всеобхватен подход за предотвратяване на свързания с насилие екстремизъм.

⁵⁷ Съвместно съобщение до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите; Преглед на европейската политика за съседство (JOIN (2015) 50 final), 18.11.2015 г.

⁵⁸ Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите: Съобщение на Комисията от 2016 г. относно политиката на ЕС по въпросите на разширяването (COM(2016) 715 final), 9.11.2016 г.

Инструменти в областта на външната политика

82. Регламентът за създаване на Инструмент, допринасящ за стабилността и мира ⁵⁹ определя равенството между половете и овластяването на жените като хоризонтален въпрос, който да бъде включен във всички действия, когато е възможно, включително при програмирането. В съображение 9 от Регламента се прави изрично позоваване на Резолуции 1325 и 1820 на Съвета за сигурност на ООН относно ЖМС, като се подчертава необходимостта от борба с насилието срещу жените в ситуации на конфликт и насърчаване на участието на жените в изграждането на мира.
83. Член 3 от Регламента⁶⁰, който се отнася до отговора на ситуация на криза или на възникваща криза, за да се предотвратят конфликти, включва специални разпоредби за подкрепа на прилагането на Резолуция 1325 на СС на ООН относно ЖМС. Те имат за цел: i) да се гарантира, че се отговаря адекватно на специфичните нужди на жените в ситуации на криза и конфликт; ii) да се гарантира, че положението на жените бойци е взето предвид в дейностите, свързани с демобилизацията и реинтеграцията на бивши бойци и техните семейства; и iii) да се засили ролята на жените в развитието на гражданското общество и тяхното участие в политическите процеси и в гражданския надзор върху системата за сигурност.

⁵⁹ Регламент (ЕС) № 230/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 11 март 2014 г. за създаване на Инструмент, допринасящ за стабилността и мира. (ОВ L 77, 15.3.2014 г., стр. 1).

⁶⁰ Регламент (ЕС) № 230/2014

84. Добавянето на изграждането на капацитет в подкрепа на сигурността и развитието⁶¹, като нов вид помощ за Инструмента, допринасящ за стабилността и мира, дава възможност на ЕС да подпомага по-ефективно държавите партньори в изграждането на капацитет за автономно предотвратяване и управление на кризи. Изменението на Регламента за създаване на Инструмента, допринасящ за стабилността и мира, дава възможност да се предоставя подкрепа на военни субекти за изпълнение на задачи, свързани с развитието и сигурността за развитие, при изключителни и ясно определени обстоятелства: когато невоенни участници не могат да ги изпълняват, когато е налице заплаха за съществуването на функциониращи държавни институции или за защитата на правата на човека, и когато е налице консенсус между съответната партньорска държава и ЕС за това, че военните субекти са от ключово значение за запазването, установяването или възстановяването на условията, които са от решаващо значение за устойчивото развитие, включително в ситуации на криза и нестабилност или при дестабилизиращи обстоятелства и ситуации. Действията в рамките на изграждането на капацитет в подкрепа на сигурността и развитието отчитат специфичните нужди на жените в ситуации на криза и конфликт.

⁶¹ Съвместно съобщение до Европейския парламент и Съвета: Изграждане на капацитет в подкрепа на сигурността и развитието — създаване на способности в нашите партньори за предотвратяване и управление на кризи (JOIN (2015) 17 final), 28.4.2015 г.

Приложение II: Речник на термините

Този речник посочва по какъв начин някои често използвани термини се използват в настоящия документ.

Двупосочен подход

От 1996 г. насам Комисията е поела ангажимент за „двупосочен подход“ към постигането на равенство между половете. Този подход включва интегрирането на принципа на равенство между половете във всички политики, като същевременно се прилагат конкретни мерки за премахване на неравенствата между половете, тяхното предотвратяване или отстраняване. Двата подхода вървят ръка за ръка и единият не може да замени другия⁶².

Специфични действия

Мерки, насочени към конкретна група и предназначени да премахнат и предотвратят дискриминацията или да компенсират неблагоприятните последици, произтичащи от съществуващите нагласи, поведение и структури. Действия, насочени към насърчаване на достъпа на членовете на някои категории лица, в този конкретен случай жените, до права, които са им гарантирани, в същата степен като членовете на други категории, в този конкретен случай, мъжете⁶³.

Социален пол (gender)

Социалният пол обозначава социалните характеристики и възможности, свързани с това да си мъж и жена, и взаимоотношенията между жените и мъжете, момичетата и момчетата, както и взаимоотношенията между жените и съответно между мъжете. Тези характеристики, възможности и взаимоотношения се изграждат социално и се учат в хода на процесите на социализация. Те са свързани със съответния контекст/време и са променливи. Социалният пол определя какво се очаква, какво е позволено и какво се цени в една жена или мъж в даден контекст.

⁶² <https://eige.europa.eu/gender-mainstreaming/what-is-gender-mainstreaming>.

⁶³ http://eige.europa.eu/gender-mainstreaming/concepts-and-definitions#Specific_actionmeasure

Социалният пол не е синоним на думата „пол“. Полът се отнася до биологичните различия между мъжете и жените. Тези различия са универсални и вечни. Те не варират в пространството (различните държави) или по отношение на времето (различните периоди⁶⁴).

В повечето общества съществуват различия и неравенства между жените и мъжете по отношение на възложените отговорности, предприетите действия, достъпа до ресурси и контрола над тях, както и относно възможностите за вземане на решения. Социалният пол е част от по-широкия социално-икономически контекст. Други важни критерии за социално-културния анализ включват класата, расата, равнището на бедността, етническата принадлежност, религията, възрастта. Ролите и отношенията между половете често претърпяват промени в ситуация на въоръжен конфликт и след такъв конфликт. Важно е да се отбележи, че социалният пол не се отнася само до жените, а засяга социално конструираните разлики в ситуации между жените и мъжете, което може да доведе до различия в достъпа до власт, здравеопазване, знания и др. По тази причина принципът за равенство между половете засяга и ролята на мъжете.

Равенство между половете

Това обозначава равните права, отговорности и възможности на жените и мъжете, момичетата и момчетата. Равнопоставеност не означава, че жените и мъжете ще станат еднакви, а че правата на жените и на мъжете, техните отговорности и възможности не зависят от това дали те са родени от мъжки или женски пол. Равенството между половете предполага, че интересите, потребностите и приоритетите както на жените, така и на мъжете, са взети под внимание, като се отчита многообразието на различните групи жени и мъже. Равенството между половете не е женски въпрос, а следва да засяга и да ангажира в пълна степен както мъжете, така и жените. Равенството между жените и мъжете се възприема като въпрос, свързан с правата на човека, както и като предпоставка и като показател за ориентирано към хората устойчиво развитие⁶⁵.

⁶⁴ <http://eige.europa.eu/gender-mainstreaming/concepts-and-definitions>

⁶⁵ <http://eige.europa.eu/gender-mainstreaming/concepts-and-definitions>

Интегриране на принципа на равенство между половете

Интегрирането на принципа на равенство между половете представлява (ре)организиране, подобряване, развитие и оценка на политическите процеси, за да може на всяко едно равнище и на всеки етап лицата, обичайно участващи в изготвянето на политики, да включат равенството между половете като измерение във всички политики⁶⁶. Интегрирането на принципа на равенство между половете е процес на оценяване на въздействието върху жените и мъжете на всяко планирано действие, включително законодателство, политики или програми, във всички области и на всички равнища. То е начин за включване на опасенията и опита на жените и мъжете като неразделно измерение на процеса на проектиране, изпълнение, наблюдение и оценка на политиките и програмите във всички политически, икономически и обществени сфери, така че жените и мъжете да се възползват равностойно и да не се допуска неравенство. Крайната цел е да се постигне равенство между половете⁶⁷.

Всички външни действия на ЕС в ситуации на конфликти и нестабилност следва да се базират на строг анализ на конфликта въз основа на солиден анализ на равенството между половете, с амбиция за трансформиране на конфликтните социални отношения и социални норми.

Всички политики, насочени към предотвратяването на конфликти и други, прилагани в засегнати от конфликти или рискови ситуации, трябва да разработят конкретни цели в областта на равенството между половете, които ще осигурят стабилна основа за интеграционни подходи по отношение на равенството между половете и за проследяване на напредъка. Важна част от интегрирането на принципа за равенство между половете е да се гарантира, че всички общи цели са съобразени с този принцип (напр. налагат прозрачни и съобразени с равенството критерии за ръководни длъжности), което би могло да доведе до включването на аспектите на равенството между половете в общ процес.

⁶⁶ <https://www.coe.int/en/web/genderequality/what-is-gender-mainstreaming>

⁶⁷ <http://eige.europa.eu/gender-mainstreaming/concepts-and-definitions>

Анализ на равенството между половете

Анализът на равенството между половете представлява критичен преглед на това как разликите в ролите, дейностите, потребностите, възможностите и правата/задълженията на половете засягат мъжете, жените, момичетата и момчетата в определени ситуации или обстоятелства. Анализът на равенството между половете разглежда отношенията между жените и мъжете и техния достъп до и контрол върху ресурсите, както и ограниченията, пред които са изправени едни спрямо други. Анализът на равенството между половете следва да бъде включен във всички секторни оценки или в ситуационните анализи, за да се гарантира, че основаните на пола несправедливости и неравенства не са изострени от предприетите действия и че, когато е възможно, се насърчава по-голяма степен на равенство и справедливост в отношенията между половете.

С цел да се гарантира, че те няма да нанесат вреди, всички действия на ЕС в ситуации на конфликти и нестабилност е необходимо да бъдат подплатени от анализ на конфликтите, който включва строг анализ на равенството между половете, тоест действията вземат предвид потенциално различното положение на жените и мъжете и властовите отношения между отделните части от населението в официалните и неофициалните институции в обществото.

Анализът на равенството между половете ще разкрие модели на включване и изключване, въз основа на половата принадлежност, и други фактори като социално-икономическо положение, етническа и религиозна принадлежност, възраст, евентуални увреждания, географски произход, сексуална ориентация, семейно положение, родителство, ниво на образование и др., и следователно е основен елемент на съдържателните анализи на ситуацията и конфликта.

Сексуално насилие и насилие, основано на пола

Сексуалното и основаното на пола насилие е общ термин за всеки увреждащ акт, който е извършен против волята на дадено лице, и който се основава на приписани от обществото (полови) разлики между мъжете и жените. Актовете на сексуалното и основаното на пола насилие нарушават редица универсални човешки права, защитени с международни инструменти и конвенции. Голяма част, но не всички форми на сексуално и основано на пола насилие, са незаконни и престъпни деяния според националните законодателства и политики. По света сексуалното и основаното на пола насилие засяга повече жените и момичетата, отколкото мъжете и момчетата. Същевременно е важно да се отбележи, че мъжете и момчетата също могат да бъдат жертви на основано на пола насилие, включително на сексуално насилие.

Не съществува общоприета дефиниция на сексуално насилие. Обичайно това обхваща всеки акт от сексуален характер или опит за осъществяване на сексуален акт, извършен чрез принуда.

Изнасилванията и други форми на сексуално насилие, когато са извършени в рамките на въоръжен конфликт, в международен или немеждународен план, съставляват нарушения съгласно международното хуманитарно право. Всички страни в даден въоръжен конфликт трябва да спазват забраната за сексуално насилие.

Всички държави имат задължението да предприемат наказателно преследване спрямо нарушителите. Изнасилванията и други форми на сексуално насилие са забранени по силата на договорното право (Четвъртата Женевска конвенция, както и допълнителни протоколи I и II) и обичайното право, приложимо при международни и немеждународни въоръжени конфликти⁶⁸.

⁶⁸ <https://www.icrc.org/en/document/sexual-violence-armed-conflict-questions-and-answers>
<https://www.icrc.org/eng/resources/documents/statement/2013/united-nations-women-statement-2013-10-16.htm>

„Основано на пола насилие“ и „насилие срещу жени“ са термини, които често се използват на взаимозаменяем принцип, тъй като по-голямата част от основаното на пола насилие се причинява от мъже на жени и момичета. Важно е обаче да се запази аспектът „основано на пола“ в това понятие, тъй като той акцентира върху факта, че насилието спрямо жени е израз на властово неравенство между жените и мъжете⁶⁹.

Налице е сексуално насилие, когато извършителят осъществява акт от сексуален характер срещу едно или повече лица или принуждава това лице или лица да участват в акт от сексуален характер насила или чрез заплахата за употреба на сила или принуда, предизвикана от страх от насилие, принуда, задържане, психологическо потискане или злоупотреба с власт, срещу това лице или лица или друго лице, или чрез възползване от принудителна среда или от неспособността на това лице или лица да дадат съзнателно съгласие⁷⁰.

Сексуална експлоатация и малтретиране

„Сексуална експлоатация“ означава всяка действителна злоупотреба или опит за злоупотреба с положение на уязвимост, разлика във властовите позиции или доверие за сексуални цели, включително, но не само, за извличането на печалба, за социална и политическа облага от сексуалната експлоатация на друго лице. „Сексуално малтретиране“ означава действително физическо вмешателство от сексуално естество или заплахата за извършване на такова, независимо дали насилствено или при неравностойни или принудителни условия.⁷¹

ЕС ще гарантира нулева толерантност към сексуалната експлоатация и малтретиране. Това ще бъде постигнато чрез установени механизми за отчетност за целия нает, разгърнат или друг помощен персонал на ЕС, включително за командированите или договорно наетите служители. Механизмите ще осигуряват бърза, ефективна и справедлива реакция на всяко твърдение за сексуална експлоатация и малтретиране.

Механизмите, третиращи нарушения на етични кодекси и стандарти за поведение, са въпрос от компетенцията на йерархията на управлението и човешките ресурси, а не на съветниците по въпросите на равенството между половете и правата на човека.

⁶⁹ <http://eige.europa.eu/gender-based-violence/what-is-gender-based-violence>

⁷⁰ Елементи на престъпления от Международния наказателен съд.

⁷¹ В съответствие със стандартите на ООН (ST/SGB/2003/13) и определението, използвано в Актуализираните общи стандарти за поведение от март 2018 г. (док. 6877/18).

Мониторинг

Текущ процес на проследяване на информацията по определени параметри, за да се и гарантира, че целите се постигат.

Преглед

Периодична оценка на изпълнението на интервенция със специален акцент върху оперативните аспекти.

Оценка

Системно използване на доказателства, за да се оцени до каква степен политиките постигат целите си, и, което е по-важно, защо те са или не са ефективни.

Приложение III: Резолюция 1325 на Съвета за сигурност на ООН и последващите резолюции на СС на ООН относно жените, мира и сигурността

Приетата на 31 октомври 2000 г. Резолюция 1325 на СС на ООН е първата резолюция на СС на ООН, в която се разглеждат въпросите на непропорционалното и особено въздействие на въоръжените конфликти върху жените. С Резолюция 1325 се укрепват досегашните международни и регионални правни ангажименти и конвенции, свързани с ЖМС, и се установява поредица от нови принципи. В нея се подчертава необходимостта от равнопоставена и съдържателна ангажираност на жените като активни участници в предотвратяването и разрешаването на конфликти, воденето на мирни преговори, изграждането на мира, мироопазването, ответните действия в хуманитарната област и възстановяването след конфликти. Резолюцията призовава държавите членки да гарантират равното участие и пълноценната ангажираност на жените във всички усилия за поддържане и утвърждаване на мира и сигурността. Допълнително, всички участници се насърчават да повишат участието на жените и да отразят аспекта на равенството между половете във всички усилия на ООН за мир и сигурност, включително демобилизацията, разоръжаването и реинтеграцията и реформата в сектора на сигурността.

На 19 юни 2008 г. Съветът за сигурност на ООН прие Резолюция 1820 за сексуалното насилие при конфликти, в която изрично се прави връзка между сексуалното насилие като тактическо средство за водене на война и поддържането на международния мир и сигурност. Резолюция 1820 на СС на ООН подсилва Резолюция 1325, като в нея се признава, че сексуалното насилие често е широко разпространена и систематична практика и може да попречи на възстановяването на международния мир и сигурност. Понастоящем Съветът за сигурност има ясен мандат да разглежда въпроси на сексуалното насилие и насилието, основано на пола, включително чрез санкции и обучение, с цел оправомощаване на персонала на място да предотвратява такива проблеми и да реагира при възникването им. В резолюцията се изтъква, че актове на сексуално насилие, извършени от въоръжени лица срещу цивилни граждани, представляват военно престъпление, и се изисква от страните във въоръжения конфликт незабавно да предприемат подходящи мерки за защита на цивилното население от актове на сексуално насилие, включително чрез обучение на войските и налагане на дисциплинарни наказания.

Приетата на 30 септември 2009 г. Резолюция 1888 на Съвета за сигурност на ООН припомня, че сексуалното насилие изостря въоръжения конфликт и възпрепятства международния мир и сигурност. В резолюцията също така се призовава за лидерство, способно да се справя със свързаното с конфликти сексуално насилие, и се призовава за разполагане на екипи от експерти при възникнали случаи на сексуално насилие по време на конфликта. Приетата на 5 октомври 2009 г. Резолюция 1889 на Съвета за сигурност на ООН акцентира върху укрепването на мира в следконфликтни ситуации и върху участието на жените във всички етапи от мироопазващите процеси и призовава за разработване на показатели за измерване на изпълнението на Резолюция 1325 (2000) на ССООН.

На 16 декември 2010 г. Съветът за сигурност на ООН прие Резолюция 1960, в която отново се призовава за прекратяване на сексуалното насилие по време на конфликти, като същевременно се създаде механизъм за вписване в списък. Резолюцията изпраща ясно политическо послание, че сексуалното насилие има последици, в това число: включване в годишните доклади на генералния секретар на ООН, сезиране на Комитета по санкциите на ООН и на МНС, осъждане от страна на международната общност и репарации.

Приетата на 24 юни 2013 г. Резолюция 2106 на Съвета за сигурност на ООН има за цел привеждане в действие на съществуващите задължения по Резолюция 1325 на СС на ООН и следване, а не създаване на нови структури и инициативи. Освен това тя поставя акцент върху участието на жените в борбата срещу сексуалното насилие и подкрепя използването на възможности в областта на правосъдието.

На 18 октомври 2013 г. Съветът за сигурност на ООН прие Резолюция 2122, в която са посочени конкретни методи за борба с дефицита на участие на жените и се признава, че е необходимо да се работи за отстраняване на първопричините за въоръжените конфликти и рисковете, свързани със сигурността, пред които са изправени жените, изрично потвърждавайки необходимостта от „интегриран подход“ за постигането на траен мир. В резолюцията също така се прави връзка между разоръжаването и равенството между половете чрез упоменаване на Договора за търговията с оръжие (ДТО).

Приетата на 13 октомври 2015 г. Резолюция 2242 на Съвета за сигурност на ООН насърчава оценяването на стратегиите и ресурсите във връзка с изпълнението на програмата за ЖМС, и призовава за увеличаване на финансирането за съобразено с равенството между половете обучение, анализ и програми. В същото време резолюцията подчертава значението на сътрудничеството с гражданското общество, и настоява, че равенството между половете следва да се разглежда като хоризонтален въпрос в рамките на дневния ред за борбата с тероризма/противодействието на свързания с насилие екстремизъм.

Освен това програмата за ЖМС беше допълнително разширена с две последващи резолюции на Съвета за сигурност на ООН, а именно Резолюция 2272 (2016 г.) на СС на ООН относно сексуалната експлоатация и сексуалното насилие и Резолюция 2331 (2016 г.) на СС на ООН относно трафика на хора в ситуации на конфликт.

Приложение IV: Неизчерпателен списък на политики в областта на ЖМС

- Цялостен подход за прилагане от страна на ЕС на Резолюции 1325 и 1820 на Съвета за сигурност на ООН относно жените, мира и сигурността, Съвет на Европейския съюз (2008 г. — док. 15671/1/08)
- Показатели за цялостния подход за прилагане от страна на ЕС на Резолюции 1325 и 1820 на Съвета за сигурност на ООН относно жените, мира и сигурността (2010 г. — док. 11948/10)
- Доклад относно показателите на ЕС за цялостния подход за прилагане от страна на ЕС на Резолюции 1325 и 1820 на СС на ООН относно жените, мира и сигурността (2011 г. — док. 9990/11)
- Изпълнение на резолюциите на Съвета за сигурност на ООН относно жените, мира и сигурността в контекста на мисиите и операциите по линия на ОПСО (2012 г. — док. 7109/12)
- Стратегическа рамка и план за действие на ЕС относно правата на човека и демокрацията (2012 г. — док. 11855/12)
- Втори доклад относно показателите на ЕС за цялостния подход за прилагане от страна на ЕС на Резолюции 1325 и 1820 относно жените, мира и сигурността (2014 г. — док. 6219/14)
- „Неофициален документ за прекратяване на сексуалното насилие по време на конфликти — ръководство за практически действия на ниво ЕС“ (2014 г. — док. PSC MD 155/14)
- Доклад за напредъка по „Неофициален документ за прекратяване на сексуалното насилие по време на конфликти — ръководство за практически действия на ниво ЕС“ (2015 г.)
- Принос на ЕС към глобалното проучване относно ЖМС (2015 г. — док. 7595/15)
- План за действие относно равенството между половете за периода 2016—2020 г. в областта на външните отношения на ЕС (2015 г. — док. 13201/15) и свързан с него съвместен работен документ на службите на Комисията (2015 г. — док. SWD (2015) 182 final)
- Стратегически ангажимент на Комисията за равенство между половете за периода 2016—2019 г. (2015 г. — док. SWD (2015) 278 final)
- План за действие на ЕС относно правата на човека и демокрацията за периода 2015—2019 г. (2015 г. — док. 10897/15)
- Петнадесета годишнина и световен преглед на Резолюция 1325 на СС на ООН относно жените, мира и сигурността — Поети задължения на ЕС и неговите държави членки (2015 г. — док. 12904/15)

- Глобална стратегия за външната политика и политиката на сигурност на Европейския съюз (2016 г.)
- Заключение на Съвета относно глобалната стратегия за външната политика и политиката на сигурност на Европейския съюз (2016 г. — док. 13202/16)
- План за изпълнение на Глобалната стратегия на ЕС в областта на сигурността и отбраната (2016 г. — док. 14392/16)
- Заключение на Съвета относно изпълнението на Глобалната стратегия на ЕС в областта на сигурността и отбраната (2016 г. — док. 14149/16)
- Доклад за базовото проучване относно интегрирането на правата на човека и въпросите на равенството между половете в общата политика за сигурност и отбрана на Европейския съюз (2016 г. — док. 15726/16)
- Кодекс за поведение и дисциплина за гражданските мисии на ЕС по линия на ОПСО (2016 г. — док. 12076/16)
- Актуализирани общи стандарти за поведение за мисии и операции по линия на ОПСО (2018 г. — док. 6877/18)
- Преработени показатели за цялостния подход за изпълнение от страна на ЕС на Резолюции 1325 и 1820 на Съвета за сигурност на ООН относно жените, мира и сигурността (2016 г. — док. 10805/16)
- Втори доклад за напредъка по „Неофициален документ за прекратяване на сексуалното насилие по време на конфликти — ръководство за практически действия на ниво ЕС“ (2016 г. — док. PSC MD 17/16)
- Трети доклад за напредъка по „Неофициален документ за прекратяване на сексуалното насилие по време на конфликти — ръководство за практически действия на ниво ЕС“ (2016 г. — док. 14329/16)
- Неофициален документ на главния съветник на ЕСВД по въпросите на равенството между половете: неформална пътна карта и работен план за 2017 г. относно социалния пол/равенството между половете, овластяването на жените и прилагането на Резолюция 1325 на Съвета за сигурност на ООН относно жените, мира и сигурността (2017 г. — док. WK 665/2017 INIT)
- Европейски консенсус за развитие (2017 г. — док. 9459/17) Съвместно съобщение „Стратегически подход за устойчивост във външната дейност на ЕС“ (2017 г. — док. JOIN (2017) 21 final.)